

**НАЦИОНАЛНА АГЕНЦИЯ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ И
АКРЕДИТАЦИЯ**

**ПОСТОЯННА КОМИСИЯ ПО СОЦИАЛНИ,
СТОПАНСКИ, ПРАВНИ НАУКИ И НАЦИОНАЛНА
СИГУРНОСТ**

ДОКЛАД

на

**ЕКСПЕРТНАТА ГРУПА
по процедура за**

ЗА ПРОГРАМНА АКРЕДИТАЦИЯ

**на професионално направление
3.5. ОБЩЕСТВЕНИ КОМУНИКАЦИИ И
ИНФОРМАЦИОННИ НАУКИ,
област на висше образование
Социални, стопански и правни науки,**

**ЗА ОБРАЗОВАТЕЛНО-КВАЛИФИКАЦИОННИТЕ
СТЕПЕНИ „БАКАЛАВЪР” И „МАГИСТЪР”**

във Великотърновския университет

„Св. св. Кирил и Методий”

април, 2013 г., София

Съдържание

Въведение

Преценка за изпълнението на препоръките от предходната акредитация

A1. ОКС „бакалавър”

A2. ОКС „магистър”

2А. Научноизследователска дейност

3. Управление на образователния процес

4. Конкурентоспособност

Заключение

ВЪВЕДЕНИЕ

Процедурата е открита от Акредитационния съвет на НАОА на 16.05.2012 г. (Протокол № 10) по искане с вх. № 270/26.04.2012 г.

Акредитационният съвет на Националната агенция за оценяване и акредитация с решение от 08.11.2012г. (Протокол № 23) е утвърдил Експертна група в състав:

1. проф. д.ф.н. Елка Добрева – ШУ – ръководител
2. проф. д.ф.н. Искра Арсенова – БАН
3. доц. д-р Теодора Петрова – СУ
4. доц. д-р Георги Калагларски – ВСУ

Наблюдаващ процедурата – проф. д.ф.н. Александър Димчев от Постоянната комисия по социални и правни науки и национална сигурност.

Експертната група посети ВТУ „Св. св. Кирил и Методий” в периода 26 – 29 ноември 2012 г. с цел да направи преценка за изпълнението на критериите за програмна акредитация на специалностите в образователно-квалификационните степени „бакалавър” и „магистър” в професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки, област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки в университета според Критериалната система, приета на заседание на Акредитационния съвет на НАОА на 10. 11. 2011 г. и влязла в сила от 01. 12. 2011 г.

На Експертната група бяха осигурени приемливи условия за работа.

Всички срещи, разговори и посещения, предвидени в Работната програма, бяха осъществени по график.

Експертната група получи следните документи:

1. Доклад самооценка.
2. Приложения към Доклада самооценка.
3. Доклад за изпълнение на препоръките, направени от Акредитационния съвет при предходната акредитация и процедурата за САНК.

При прегледа на документите бе констатирано, че Докладът самооценка е непълен и не може да се използва като надежден източник на информация. Поради това с писмо до проф. д-р В. Цанков, Председател на Постоянната комисия по социални и правни науки и национална сигурност към НАОА бяха поискани достоверни сведения, справки и документи, както следва:

1. Актуален списък на преподавателите на трудов договор в Катедрата, администрираща образованието в оценяваните специалности.
2. Актуални списъци на преподавателите в отделните специалности на направление в двете ОКС („бакалавър” и „магистър”) с точно отбелязване на вида на трудовия договор с Университета и преподаваната дисциплина по учебния план на съответната специалност.
3. Актуализирани справки (по специалности) във връзка със следните раздели от Критериите за програмна акредитация на професионално направление и специалност от регулирана професия:
 - 1.2.1.1. Хабилитирани преподаватели на първи ОТД
Дял (в %) на хабилитираните преподаватели на първи ОТД, които четат лекционни курсове.
 - 1.2.1.2. Хабилитирани преподаватели на втори ОТД
Дял (в %) на хабилитираните преподаватели на втори ОТД, които четат лекционни курсове.
 - 1.5.1.1. Брой на преподавателите на първи ОТД, които водят профилиращите дисциплини, отнесен към общия брой на профилиращите дисциплини
 - 1.5.2.1. Брой на профилиращите дисциплини, които са осигурени със собствени учебници..., отнесен към общия брой на профилиращите дисциплини
 - 2.1.1.2.A Относителен дял на преподавателите..., участвали в национални и международни проекти за последните 5 г.
 - 2.1.2.1.A Научноизследователската активност на преподавателите на първи ОТД...
 - 2.1.4.1.A Огласяване на резултатите от научноизследователската дейност; публикационна дейност
 - 2.2.1.2.A Резултати от научноизследователската дейност на студенти и докторанти
 - 4.1.2.2. Актуалност на предлагания материал
 Достатъчен дял на учебните курсове, създадени през последните 3 години, по отношение на общото количество курсове...
 - 4.3.1.1. Участие на преподаватели на ОТД в национални и международни образователни и изследователски проекти
 - 4.3.2.1. Обмен на преподаватели, студенти и докторанти с други обучения по професионалното направление
 - 4.3.3.1 Проекти и резултати от научното обслужване на бизнеса и държавата

Допълнително поисканите справки и документи бяха своевременно подготвени и предоставени на Експертната група, но към качеството на повечето от им биха могли да се предявят сериозни претенции.

ПРЕЦЕНКА

за изпълнението на препоръките от предходната акредитация

С писмо на НАОА в резултат на предходната акредитация с цел подобряване на качеството на образованието в направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки са формулирани следните препоръки:

Препоръка № 1: Да се преработят изцяло всички квалификационни характеристики, като се посочат за всяка специалност и образователно-квалификационна степен компетенциите, които трябва да придобие бакалавърът или магистърът – срок 5 месеца.

Препоръка № 2: Необходимо е да се адаптират в по-голямо съответствие учебните програми на преподавателите от други катедри и факултети към спецификата на всяка от специалностите. Срок – 5 месеца

Препоръка № 3: Да се разработи по-прецизна и обективна система за натрупване и трансфер на кредити. Срок – 5 месеца

Препоръка № 4: Да се прецизира подборът на някои от учебните дисциплини в учебния план на ОКС “бакалавър” по Връзки с обществеността – срок – 5 месеца.

Препоръка № 5: Необходимо е да се подобри практическото обучение на студентите от ОКС “бакалавър” по Връзки с обществеността, като за целта се ползва опитът на съществуващи ПР-агенции и се създаде учебна агенция – срок – 1 година.

Препоръка № 6: Необходимо е увеличаване на хорариума по чужд език при ОКС “бакалавър” по Книгоиздаване след средно образование и по Книгоиздаване след придобиване на ОКС “специалист” по книгоразпространение – срок – 1 година.

Препоръка № 7: Основна преработка на учебните планове за ОКС “магистър” по Медии и реклама и по Масови комуникации и журналистика.

По Препоръка № 1:

Квалификационните характеристики са преработени, но в по-голямата си част се припокриват. Повечето са много кратки и схематични и не съдържат добре открити изисквания за придобиване на определени компетенции и умения.

Препоръката е изпълнена частично.

По Препоръка № 2:

В отчетните документи се декларира, че програмите на преподавателите от други катедри и факултети са адаптирани към спецификата на специалностите в направление 3.5.

Препоръката е изпълнена.

По Препоръка № 3:

В представените актуални учебни планове принципът на присъждане на кредити е обвързан с общия хорариум (аудиторна плюс извънаудиторна заетост), като 1 кредит се дава за минимум 30 часа.

Препоръката е изпълнена.

По Препоръка № 4:

От обясненията в документацията се вижда, че в учебния план са добавени дисциплини, които са важни за PR специалиста, въпреки че са изведени като избираеми.

Препоръката е изпълнена.

По Препоръка № 5:

В отговор на изискванията на НАОА към Катедрата е изградена нова структура – Учебна агенция за PR и медиапрактики, чрез което е засилен акцентът върху практическата подготовка на студентите. Необяснима остава обаче тоталната липса на летни учебни практики в реална професионална среда.

Препоръката е изпълнена частично.

По Препоръка № 6.

В изпълнение на препоръката за увеличаване на хорариума по чужд език в специалност Книгоиздаване в учебния план са били включени нови дисциплини, свързани с чуждоезиковото обучение: Анотиране и рецензиране в книгоиздаването, Аналитично четене, Теория на превода. Включването на последната дисциплина може да се прецени като самоцелно, тъй като това е специализирана филологическа дисциплина. Според Доклада самооценка поради направените промени в учебните планове, свързани с уеднаквяване със стандартите на кредитната система, изразяващи се в редуциране на аудиторната и увеличаване на извънаудиторната заетост на специалност Книгоиздаване, е запазен броят на часовете по чуждоезиково обучение (чужд език и втори чужд език) – Приложение 7. Отчита се, че хорариумът по чуждоезиково обучение се увеличава вследствие на въвеждането на горепосочените дисциплини. Това обяснение е неприемливо. Увеличение на часовете за реално практическо изучаване на чужд език не е предприето.

Препоръката не е изпълнена.

По Препоръка № 7:

Основна преработка на учебните планове за ОКС “магистър” по Медии и реклама и по Масови комуникации и журналистика.

Препоръката за основна преработка на учебните планове на магистърските програми Медии и реклама и Масови комуникации и журналистика е довела до преориентиране на съществуващи дисциплини към областта на рекламата. По същество основна преработка не е направена.

Препоръката е изпълнена частично.

А 1. За ОКС „бакалавър”

1. ОБРАЗОВАТЕЛНА ДЕЙНОСТ

Специалност БИБЛИОТЕЧНО-ИНФОРМАЦИОННИ ДЕЙНОСТИ

1.1. Обучение на студентите

Обучението се провежда в редовна и в задочна форма в Стопанския факултет на ВТУ *според изискванията на ОКС и в съответствие с образователната мисия, цели и задачи на университета*. Образователният процес се администрира от катедра Библиотекознание и масови комуникации, която според Доклада самооценка се стреми да формира добри специалисти в професионалното направление, да извършва научни и практико-приложни изследвания, да дава възможности за развитие и обновяване на академичния състав. Стремешът е на студентите да се осигуряват фундаментални знания, свързани с книгознанието, библиотекознанието, библиографията и информационната наука с оглед на европейската интеграция на страната и сътрудничеството със сродни институции в чужбина, както и знания по въпросите на информационните технологии, подготовка по английски език и дисциплини по направленията на обществените и хуманитарните науки – история, литература и др.

1.1.1. Учебна документация

Според Доклада самооценка за специалността ***има необходимата учебна документация*** в ОКС „бакалавър”. Към доклада са приложени учебен план, учебни програми и конспекти по дисциплините от плана, квалификационна характеристика.

Според Доклада във ВТУ ***съществува добра организация*** за разработване и утвърждаване на учебната документация. Процедурата протича по следния ред: разработване от специално създадена комисия, обсъждане и одобрение от Катедрен съвет, утвърждаване от Факултетен съвет, приемане от Академичен съвет.

1.1.1.1. Стандарти за разработване на учебната документация

Според Доклада самооценка ***има официално приети*** от ръководството на Университета ***методически стандарти за учебна документация***, квалификационни характеристики, учебни планове и програми. Основните принципи за разработване и одобряване на учебната документация са регламентирани в следните вътрешноуниверситетски документи:

- Система за трансфер на академични кредити във ВТУ “Св. св. Кирил и Методий” (приета през 2004 г.);
- Правилник на ВТУ “Св. св. Кирил и Методий” ;
- Правилник за структурата и организацията на учебния процес и правата и задълженията на студентите;
- Работна инструкция за разработване, приемане, промени, валидиране и утвърждаване на учебни планове;

- Критерии за разработване на учебен план.

1.1.1.2. Съотношение на задължителните, избираемите и факултативните дисциплини в официално приетата учебна документация

Изучаваните в специалността дисциплини са разделени на задължителни, избираеми и факултативни. Приетото от Университета съотношение при формиране на кредитите по трите вида дисциплини е *60% задължителни, 30% избираеми и 10% факултативни*, като се допуска възможност за избор на дисциплини и предварително натрупване на кредити за изпълнение на учебния план. Според допълнително поискана информация *съотношението между трите вида дисциплини* е представено по брой дисциплини в следната таблица¹:

Таблица 1а: Специалност Библиотечно-информационни дейности

Общ брой дисциплини	задължителни дисциплини	избираеми дисциплини	факултативни дисциплини
45	28	12	5
100%	62%	27%	11%

В структурата на учебния план липсва достатъчно обоснована последователност по отношение на задължителните дисциплини. Преподаването на специалността започва с Книгознание и Музеезнание, Организация на библиотечните фондове и Реставрация и консервация на библиотечни материали, без студентите да са се запознали със структурата и организацията на библиотеката и видовете документи.

1.1.2. Анализи и обновяване на действащата учебна документация

1.1.2.1. Анализи на учебната документация

По тази точка не се съдържа обособена информация нито в основния Доклад самооценка, нито в допълнително изпратените материали; не са предвидени и приложения с официални становища. Говори се най-общо за обсъждане и внасяне на промени в учебните планове и програми. По данни от Доклада действащият учебен план на специалността е от 2009 г.

1.1.2.2. Административен контрол по състоянието на учебната документация

Според Доклада самооценка *има ясно обособени* длъжности (на ниво Заместник-декан, Учебно-методически отдел, Координационно звено по акредитацията на ВТУ, инспектори към специалностите) и *формулирани функции*, които гарантират административния контрол върху качеството на учебната документация.

¹ Тук и по-нататък в Таблица 1 (а, б и т. н.) броят на дисциплините се посочва по учебен план. Реалният брой дисциплини винаги е по-голям заради предвидените избираеми модули. Този реален брой преподавани дисциплини се посочва в съответната Таблица 2 (а, б и т. н.) при данните за преподавателския състав в т. 1.2.1.1.

1.1.2.3. Налични данни от учебна документация на български и/или на чуждестранни ВУ

По данни от Доклада самооценка за нуждите на специалността сравнения на учебна документация се правят основно със Софийския университет „Св. Климент Охридски” и УниБИТ – София, както и с университета в Лодз (Полша).

1.1.2.4. Мнения на студенти и потребители

Информацията в Доклада самооценка дава основание да се заключи, че в специалността *се търси и зачита* мнението на студентите и на потребителите на кадри при изготвянето на учебната документация.

1.2. Преподавателски състав

1.2.1. Нормативен минимум на хабилиитирани преподаватели на ОТД

1.2.1.1. Хабилиитирани преподаватели на първи ОТД

Според актуализирания списък на академичния състав в специалност Библиотечно-информационни дейности преподават общо 29 хабилиитирани лица, от които 19 на първи ОТД във ВТУ. Включената в актуализирания Доклад на с. 19 Таблица № 4 сочи дял на хабилиитираните преподаватели на първи ОТД над 72%, но не издържа на документална и на аритметична и проверка (числата за бройките преподаватели не съответстват на изчислените проценти, общият брой на лекционните курсове е неправилно посочен). С оглед на законовото изискване над 70% от лекционните курсове да се водят от хабилиитирани преподаватели на ОТД, действителният процент се оказва по-нисък.

Делът на хабилиитираните преподаватели на първи ОТД, които четат лекционни курсове с оглед на реално четените от хабилиитирани лица лекционни курсове, е **51%**, както се вижда от следната таблица, изготвена според актуализирания списък на академичния състав и учебните дисциплини в специалността:

Таблица 2а: Специалност Библиотечно-информационни дейности

Брой дисциплини с лекционни курсове	Брой лекц. курсове, четени от хабилиитирани на първи ОТД	Брой лекц. курсове, четени от доктори на I ОТД с	Брой лекц. курсове, четени от хабилиитирани на II ОТД с	Брой лекц. курсове, четени от хонорувани преп.
51	26	2	14	9
100%	51%	4%	27%	18%

Средната възраст на хабилиитираните преподаватели на първи ОТД, които четат лекционни курсове, по данни от Доклада самооценка е **до 55 г.**

1.2.1.2. Хабилиитирани преподаватели на втори ОТД

От горната Таблица 2 се вижда, че *делът на хабилиитираните преподаватели на втори ОТД, които четат лекционни курсове*, е **27 %**.

Средната възраст на хабилиитираните преподаватели на втори ОТД, които четат лекционни курсове, е **над 55 г.**

1.3. Материално-техническа и информационна база

Великотърновският университет „Св. св. Кирил и Методий“ разполага с аудитории, семинарни зали, зали за индивидуално обучение, компютърни зали, библиотечно-информационни и културни, лабораторни центрове и други учебни помещения.

В съответствие с критериите компютърната и информационната наситеност е достатъчна. Свободно могат да се използват компютрите и връзката с интернет в катедрения кабинет, в кабинета на списание „Издател“, в Университетския център за медиапрактики и PR, в Заседателната зала на Стопанския факултет. В университета има компютърни зали със свободен достъп, а на цялата му територия може да се използва безжичен интернет

1.3.1. Материално-техническа база

Материалната база на направлението е концентрирана в основната сграда (Ректората), където се намират **Университетският център за медиапрактики и PR, компютърната зала и филиалът на библиотеката** на Стопанския факултет. На разположение е и **специализиран кабинет**, оборудван с 6 работни места, 4 компютъра, 2 принтера, интернет, вътрешна телефонна линия. За нуждите на обучението се използва и кабинет, в който се помещава **научноизследователският архив**. На разположение е и **Заседателната зала на Факултета**, 40 кв. метра, оборудвана с 8 компютъра, принтер и достъп до интернет. За задоволяване на информационните потребности на студентите служи и **компютърна зала** в Ректората, с площ 26.80 кв. м, която разполага с 13 компютърни конфигурации, интернет и мултимедия. На разположение на Стопанския факултет, в чиято структура са специалностите от направлението, е сградата на **Корпус 4** на Университета. Приключен е ремонт на дясното крило на **Корпус 5**, в което ще са приоритет формирането на места за обучение и отход на студенти и преподаватели.

ВТУ притежава добра спортна база, която се използва за спазване на Закона за физическо възпитание. Спортният комплекс предоставя възможности както за обучение, така и за извънаудиторни занимания.

1.3.1.1. Аудиторна площ за учебна дейност на 1 студент

Общо за нуждите на професионалното направление са на разположение 1556 работни места и обща аудиторна площ 2808 кв.м.

В сравнение с аудиторната площ на разположение на катедрата при предходната програмна акредитация – 783,8 кв. м, към настоящия момент е налице увеличение с 2024.2 кв. м, което съставлява **ръст от 258, 25%**.

В сравнение с работните места на разположение на катедрата при предходната програмната акредитация – 677 работни места, към настоящия момент е налице увеличение с 879 работни места, което съставлява **ръст от 129, 84%**.

Значителният ръст се дължи на присъединяването на сграда от фонда на закрит филиал на ВТУ, в момента корпус № 4, в която са създадени условия за обезпечаване на обучението. Предстои допълнително разширяване на материалната база при цялостното довършване на новото крило на корпус № 5. Университетът завърши строителството на сградата, където се водят учебни занятия – сектори А и

Б на корпус № 5. Завършването на Пети корпус ще даде на Университета и на града една модерна и европейска по своя облик сграда в самия център на Старата столица. В момента е открита и процедура относно целево финансиране на Великотърновски университет за завършване на Корпус № 5.

Аудиторната площ за учебна заетост в кв. м. на 1 студент е 7.04. Общата площ е 2808 кв. м, а общият брой студенти средно на година – около 400.

1.3.1.3. Брой работни места за аудиторна и лабораторна работа на 100 студенти

Според предоставената информация в Доклада и приложенията са осигурени *достатъчен брой места за аудиторна и лабораторна работа*. Общо работните места в зали и лаборатории са 1556.

За 100 студенти (средно приравнен брой) се разполага с *15.56 работни места* за аудиторна и лабораторна работа.

1.3.1.3. Лабораторна площ за изследователска дейност в кв. м на 1 преподавател на ОТД

В професионалното направление във ВТУ има *достатъчно лабораторна площ* за изследователска дейност. Преподавателите на ОТД според Доклада са 25 и разполагат с обща лабораторна площ за изследователска дейност от 188 кв. м.

На 1 преподавател на ОТД се падат *7,52 кв. м* лабораторна площ за изследователска дейност.

1.3.1.4. Друга специфична учебна база

Във ВТУ *има оптимална осигуреност със специфична учебна база*. Тази база включва *Университетски център за медиапрактики и PR*, снабден с високотехнологично съвременно оборудване, с обща площ от 66 кв. м. В него се помещава и редакцията на студентския вестник „ВТУ Вест“, включени са още три лабораторни студия (радио- и две телевизионни), фотографска, звукозаписна, видеозаписна, монтажна и осветителна техника и оборудване за практическите занятия на преподавателите и студентите от катедрата.

Предстои изграждането на Компютърно-информационен център в помощ на обучението в Стопански факултет, който също ще може да се използва свободно. В дългосрочната стратегия на Университета е заложено създаването на **докторантско училище**, в което ще се вложат солидни материално-технически активи.

1.3.2. Информационна база за обучение

На разположение на студентите от направлението са изключително богатите фондове на **Университетската и Регионалната народна библиотека „П. Р. Славейков“**, както и **чуждоезиковите и информационните центрове на Университета**, на **Специализираната библиотека на Стопанския факултет**. Тя разполага с повече от 25 000 тома специализирана литература, учебници, учебни пособия, монографии, справочници, периодични издания, научни изследвания и др. Библиотеката към Стопанския факултет ежегодно получава около 50 специализирани периодични издания. Книжният фонд включва издания на

български, руски, английски, немски и френски език. Обслужването е квалифицирано и компетентно.

Такива възможности са налични и във всички останали филиали на Централна университетска библиотека, която осигурява цялостното библиотечно-информационно обслужване на образователния процес и научно-изследователската дейност във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий”. Тя изгражда многоотраслов библиотечен фонд по профила на изучаваните във Великотърновския университет специалности с над 380 000 библиотечни единици научна и учебна литература на български и чужди езици, включително над 42 000 тома периодични, редки и ценни издания, електронни носители на информация и други материали. Информационно-библиографският отдел на Централна библиотека извършва редица услуги за потребителите на библиотеката: изготвя биобиблиографии и библиографски указатели, оказва библиографска и методическа помощ при подготовка на студенти и докторанти, редактира библиографски списъци към научни разработки. Библиотеката е осигурена с компютри, които са на разположение на студентите, преподавателите и докторантите от катедрата. Осигурен е свободен интернет достъп, както и възможност за справки в дигиталните архиви и бази данни на.

1.3.2.1. Брой компютри на 100 студенти

За нуждите на специалностите от направлението е оборудвана компютърна зала с 13 компютъра и 20 работни места за студенти. Това е университетска лаборатория по хуманитарно направление, създадена с помощта на проект към Световната банка. С нея се стимулира евристичното и иновационно мислене на студентите, разкриват се нови възможности за разработка на курсови проекти, дипломни тези, участие във видео конферентни научни форуми и др. Лабораторията представлява органична част от стратегията за развитие на ВТУ като национален и международен център за подготовка на висококвалифицирани кадри в областта на хуманитаристиката. Залата е свързана с университетската интернет мрежа. На разположение е и мултимедийна конфигурация за прилагане на иновативни методи на обучение.

Осигурени са *достатъчен брой компютри за обучение* на студентите в ОКС „бакалавър” – общо 43. *На 100 студенти* (средно приравнен брой) се падат **0.43 компютъра**.

1.3.2.2. Площ в кв. м на компютърни зали на 100 студенти

Осигурена и оптимално се използва достатъчно площ за обучение на студентите в ОКС „бакалавър”. Общата площ на компютърните зали е **147.9 м²**.

На 100 студенти (средно приравнен брой) се падат по **0.48 м²** площ от компютърните зали.

1.3.2.3. Актуалност на библиотечния фонд

В направлението **се поддържа актуалността** на използвания за целите на обучението в ОКС „бакалавър” библиотечен фонд чрез периодично попълване и обновяване. Университетската библиотечна мрежа успява да поддържа редовно периодиката и да попълва фондовете си с почти цялата новоизлязла специализирана литература в страната. Библиотечният фонд периодично се

обогаत्याва с дарения – от институти, неправителствени организации и от отделни колеги, които даряват новоизлезлите си монографии. За периода 2006–2011 г. в Библиотеката на Стопанския факултет са постъпили 421 нови книги за ползване от студенти и преподаватели от професионалното направление.

Общият брой на библиотечните единици в библиотечно-информационните центрове, използвани от направлението, е 66 262. От общия брой библиотечни единици 3 810 са на електронен носител. За последните шест години новопостъпилите библиотечни единици на хартиен носител са 16 853, а на електронен 1 840. Непрекъснато се увеличава дялът на електронните носители, което отразява глобалните тенденции в информационното научно обслужване.

Относителният дял на новопостъпилите библиотечни единици през последните 5 години е приблизително **20%**.

1.3.2.4. Използваемост на информационните центрове

В професионалното направление *е наличен необходимият за обучението софтуер с учебни и други материали*, които са достъпни за студентите и преподавателите. *Осигурен е безжичен интернет.*

Използваемостта на всички информационни бази е **100%**.

В специализираните учебни зали има инсталиран софтуер за специфичните потребности за обучението по четирите специалности.

Специализирана литература на чужди езици студентите могат да използват в многобройните вътрешноуниверситетски библиотеки и центрове. Такива са: **Американски библиотечно-информационен център** (над 2000 тома), **Библиотечно-информационен Център (БИЦ) по англицистика и ирландистика** (книжният фонд наброява около 9700 тома), **Франкофонски център за документация и информация** (библиотечен фонд над 9200 тома), **Немски библиотечно-информационен център** (над 9000 тома), **Център за португалски език и култура** (над 1000 тома), **Австрийска библиотека** (книжният фонд наброява около 7000 тома), **Нидерландски културен център** (библиотечен фонд над 2000 тома), **Полонистичен център** (над 1300 тома), **Център за гръцки език и култура** (над 1000 тома), **Център за японски език и култура**, **Център за китайски език и култура**, **БИЦ по арабски език**, **Испански център**, **Кабинет на португалската и бразилската култура**, **Славистичен образователен център**, **Руски културно-информационен център**.

Потребността от предоставяната от Факултетската библиотека научна информация проличава от степента на посещаемост за периода 2006–2010 г., а именно средно годишно от 2141 читатели, от които 81.8% (1751) са студенти.

В традиционно добри и колегиални отношения катедра „Библиотекознание и масови комуникации” влиза непрекъснато и с екипа на **Университетския книгоиздателски комплекс „Св. св. Кирил и Методий”**, чиято база нередко се използва при реализирането на съвместни проекти и за практика на студенти от направлението.

1.4. Методи на преподаване и оценяване

По информация от Доклада самооценка Катедра Библиотекознание и масови комуникации, в която е концентрирано професионалното направление 3.5.

Обществени комуникации и информационни науки, извършва научни и практико-приложни изследвания в областта на книгознанието, библиотекознанието и масовите комуникации и се стреми да осигурява учебен процес с използване на съвременни методи на преподаване и оценяване.

1.4.1. Организация за поддържане и развиване на съвременни методи в преподаването, воденето на практическите занятия и оценяването

1.4.1.1. Общонауниверситетски конференции и научни семинари за обсъждане на проблеми, свързани с осъвременяване на методите на преподаване

Преподавателите имат възможност да се включват редовно в обучения за въвеждане на съвременните методи на преподаване. През периода 2006-2011 г. на университетско ниво са проведени два семинара за обучение по управление на качеството.

По данни от Доклада самооценка традиционна практика в Стопанския факултет е провеждането на семинари, на които в неформална обстановка преподавателите обсъждат проблеми на организацията на учебния процес, ефективността на учебната документация, проблемите при преподаването на учебното съдържание и оценяването на знанията и уменията на студентите и иновативни методи на преподаване и оценяване.

Съвременните методи на обучение са свързани с възможностите, които катедра Библиотекознание и масови комуникации предоставя на преподавателите и студентите за участие в научните форуми на професионалното направление. Често на тях се представят и дискутират проблемите и добрите практики в обучението.

Преподаватели и студенти ежегодно организират посещения на обществено значими и свързани с професионалното им развитие събития, провеждани и извън Велико Търново. Традиционно е посещението на Международния панаир на книгата през есента в София и на „Пловдив чете” в началото на лятото.

Изградената и успешно функционираща ВТУ МЕДИЯ обединява три редакции – ВТУ ТВ, ВТУ РАДИО и вестник ВТУ ВЕСТ. Във всяка от редакциите участват студенти.

Важен момент от учебната практика са срещите на студентите с практикуващи журналисти от печатните медии в града „Янтра Днес” и „Борба”. Всяка учебна година се отбелязва под различен формат 3 май – Ден на свободното слово. През 2011 г. е организирана кръгла маса с участието на студенти, преподаватели и председателя на Съюза на българските журналисти във Велико Търново.

Практическата подготовка на студентите от специалност Библиотечно-информационни дейности се състои от два модула по 74 учебни часа, заложи в шести и осми семестър. Задочните студенти от професионалното направление имат 50% от часовете за практическо обучение на редовните студенти (вж. и Приложение № 12). Катедрата е създала Център за PR и медиапрактики, обезпечаващ практическото обучение в специалностите от професионалното направление, и включва радио и печатно студио. Така според Доклада самооценка е изпълнена една от препоръките на НАОА при предишната акредитация.

Срещите със завършили специалността и с потребителите дават основание да се заключи, че *резултатите от практическите занятия в специалността са*

удовлетворителни, но все пак ясно бе заявена липсата на достатъчно учебна практика (например през лятото) в реална професионална среда.

1.4.2. Анализ и огласяване на резултатите, свързани с методите на преподаване и оценяване

1.4.2.1. Мнението на студентите за нивото на получените знания, съдържанието на учебния план, методите на преподаване, за перспективите за работа по специалността и съответните препоръки.

Процесът на обучение *системно се съобразява с мнението на студентите* за нивото на получените знания, съдържанието на учебния план, методите на преподаване и перспективите за работа. Той е свързан със Системата за оценяване на качеството на обучението, която ВТУ въвежда и прилага през отчетния период. Пряко отговорни за качеството на обучението по професионалното направление и за проучването на студентското мнение са избраните отговорници по качеството, които се включват във ФКУК. Резултатите от своята работа в Комисията по качеството, както и обобщените данни на студентското мнение, отговорниците представят периодично пред катедрения съвет.

Анкетни проучвания сред студентите се провеждат според изискванията на Системата за оценяване на качеството на обучение, а също и при атестирането на преподавателите от професионалното направление. Резултатите от проведена анкета сочат, че 70% от анкетираните студенти са убедени в пълноценното провеждане на аудиторните занятия от страна на преподавателите.

През учебната 2008/2009 г. е проведена анкета сред студентите от професионалното направление, в която са регистрирани конкретни недостатъци на обучението. Установените проблеми са обсъдени на заседание на катедрения съвет, който целенасочено работи по отстраняването им.

1.4.3. Студентска мобилност

Международното сътрудничество на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий” е ориентирано към престижни университети партньори с утвърдени факултети и катедри, с добре комплектовани библиотеки и центрове за езиково обучение. През последните пет години се наблюдава увеличаване на възможностите за дългосрочни специализации в Западна Европа и САЩ, улеснява се кандидатстването за стипендии чрез интернет, фондации, програмите на Европейския съюз: Сократ, Леонардо да Винчи, Грюндвиг, Младежта на Европа, Еразъм и др.

Развиват се професионални контакти с традиционните партньори в чужбина – Йена, Краков, Лодз, Лвов, Крайова. Сключват се нови договори с престижни университети като Московския държавен университет „М. В. Ломоносов”, Университета „Парис Лодрон” в Залцбург, Тверския държавен университет, Университетите в Янина, Скопие, Ниш, Харков.

Значителна част от междууниверситетското сътрудничество в Европа вече се осъществява по линия на програмата Сократ/Еразъм. За международната дейност на ВТУ отговарят отделите Двустранно и вътрешно сътрудничество и Европейската интеграция и мобилност.

1.4.3.1. Студенти, провели частично обучение по ОКС в други ВУ у нас и в чужбина

Катедра „Библиотекознание и масови комуникации” има сключен Еразъм договор с катедра Журналистика и обществени науки към Университета в Лодз, в Полша, като според Доклада самооценка студенти и преподаватели участват активно в този обмен. Организацията за прием и адаптиране на българските студенти и преподаватели се основава на изграден модел, свързан с дейността на академичния координатор от съответния европейски университет.

Може да се твърди, че в специалността **е осигурена мобилност на студентите** чрез частично обучение в друго висше училище, но от актуализирания Доклад самооценка (с. 36) се вижда, че студенти от специалност Библиотечно-информационни дейности не са се възползвали от тези възможности през оценявания период.

1.5. Качество на обучението по профилиращите дисциплини

Не е приложен списък на профилиращите дисциплини. Липсва конкретна информация.

1.5.1. Профилиращи дисциплини, водени от преподаватели на ОТД

Според Приложение № 15 в специалност БИД от **общо 25 профилиращи дисциплини** в учебния план (при съвкупно изчисляване на дисциплините във всички предлагани модули и специализиращи профили) **12 дисциплини се водят от преподаватели на първи ОТД**, което прави **48%**.

1.5.2. Учебни пособия по профилиращите дисциплини

Според актуализирания Доклад самооценка потребностите от литература на специалност Библиотечно-информационни дейности се обезпечават основно от проф. Марин Ковачев, доц. д-р Елена Георгиева, проф. д-р Мария Младенова и др. Според Приложение № 16 за специалността Библиотечно-информационни дейности има 3 учебни пособия от преподаватели на ОТД. Така според посоченото в Доклада самооценка се оказва, че от 25 профилиращи дисциплини **3 са осигурени с учебни пособия на преподаватели на ОТД**, т. е. **12%**.

Тези данни вероятно не са достоверни, тъй като Приложение № 16 не отчита учебници на други преподаватели от ВТУ, които може би също водят профилиращи дисциплини в специалността, както може да се види от списъците с публикациите им, но проверка няма как да се направи, защото няма конкретизираща информация нито в Доклада, нито в приложенията. На с. 38 от актуализирания Доклад е дадена следната схема общо за направлението в ОКС „бакалавър”, която е с относително добри показатели, но данните в нея не могат да се проверят въз основа на предоставената информация.

ОКС „БАКАЛАВЪР”

Общ брой учебници, учебни пособия и материали за обучението, които са разработени от преподаватели от професионалното направление	Общ брой профилиращи дисциплини в професионалното направление	Общ брой на профилиращите дисциплини, които са осигурени със собствени учебници, учебни пособия и материали за обучение	Дял (в %) на профилиращите дисциплини, които са осигурени със собствени учебници, учебни пособия и материали за обучение, отнесен към общия брой на профилиращите дисциплини
100	94	48	51%

Специалност КНИГОИЗДАВАНЕ

1.1. Обучение на студентите

Обучението се провежда в редовна и задочна форма в Стопанския факултет на ВТУ *според изискванията на ОКС и в съответствие с образователната мисия, цели и задачи на университета*. Образователният процес се администрира от катедра Библиотекознание и масови комуникации, която според Доклада самооценка се стреми да формира добри специалисти в професионалното направление, да извършва научни и практико-приложни изследвания, да осигурява възможности за развитие и обновяване на академичния състав, да подготвя бакалаври в областта на книгоиздаването, които да притежават широкопрофилни теоретични знания и практически умения за редакционно-издателския процес, производството и разпространението на печатни и електронни издания, за самостоятелна дейност и работа в екип на всички равнища по веригата “автор – издател – печатар – разпространител – библиотека – читател”.

1.1.1. Учебна документация

Специалността *има необходимата учебна документация* в ОКС „бакалавър”. Във ВТУ *съществува добра организация* за разработване и утвърждаване на учебната документация с процедура по следния ред: разработване от специално създадена комисия, обсъждане и одобрение от Катедрен съвет, утвърждаване от Факултетен съвет, приемане от Академичен съвет.

1.1.1.1. Стандарти за разработване на учебната документация

Според Доклада самооценка *има официално приети* от ръководството на Университета *методически стандарти за учебна документация*, квалификационни характеристики, учебни планове и програми. Основните принципи за разработване и одобряване на учебната документация са регламентирани в следните вътрешноуниверситетски документи (вж. т. 1.1.1.1 за специалност Библиотечно-информационни дейности):

1.1.1.2. Съотношение на задължителните, избираемите и факултативните дисциплини в официално приетата учебна документация

Изучаваните в специалността дисциплини са разделени на задължителни, избираеми и факултативни. Спазено е приетото от Университета съотношение при

формирани на кредитите по трите вида дисциплини *60% задължителни, 30% избираеми и 10% факултативни*. Според допълнително поискана информация **съотношението между трите вида дисциплини** е добро; представено е по брой дисциплини в следната таблица:

Таблица 16: Специалност Книгоиздаване

Общ брой дисциплини	Задължителни дисциплини	Избираеми дисциплини	Факултативни дисциплини
44	24	15	5
100%	55%	34%	11%

Липсва логика в постройката на учебния план. Дисциплината Увод в книгоиздаването се учи във II семестър, а Аналитично четене и Аотиране и рецензиране в книгоиздаването – през I семестър. Книгоразпространение се учи чак през VII семестър, а Литературно, художествено и масово книгоиздаване – през VIII семестър. Не се открива дисциплина, свързана с информационни източници и/или с документите, които би следвало да се издават, и студентите да се запознават с характеристиките и класификацията им.

1.1.2. Анализи и обновяване на действащата учебна документация

1.1.2.1. Анализи на учебната документация

По тази точка не се съдържа обособена информация нито в основния Доклад самооценка, нито в допълнително изпратените материали; не са предвидени и приложения с официални становища. Говори се най-общо за обсъждане и внасяне на промени в учебните планове и програми. По данни от Доклада действащият учебен план на специалността е от 2009 г.

1.1.2.2. Административен контрол по състоянието на учебната документация

Според Доклада самооценка **има ясно обособени** длъжности (на ниво Заместник-декан, Учебно-методически отдел, Координационно звено по акредитацията на ВТУ, инспектори към специалностите) и *формулирани функции*, които гарантират административния контрол върху качеството на учебната документация.

1.1.2.3. Налични данни от учебна документация на български и/или на чуждестранни ВУ

По данни от Доклада самооценка за нуждите на специалността сравнения на учебна документация се правят основно със Софийския университет „Св. Климент Охридски” и УниБИТ – София, както и с университета в Лодз (Полша).

1.1.2.4. Мнения на студенти и потребители

Информацията в Доклада самооценка дава основание да се заключи, че в специалността **се търси и зачита** мнението на студентите и на потребителите на кадри при изготвянето на учебната документация.

1.2. Преподавателски състав

1.2.1. Нормативен минимум на хабилитирани преподаватели на ОТД

1.2.1.1. Хаби́литирани преподаватели на първи ОТД

Според актуализирания Списък на академичния състав в специалност Книгоиздаване преподават общо 25 хабилитирани преподаватели, от които 20 доценти и професори на първи ОТД във ВТУ. Включената на с. 19 от актуализирания Доклад Таблица № 3 сочи над 71% хабилитиран състав на първи ОТД с лекционни курсове, но е с погрешни изчисления и не съответства на информацията от списъка с преподавателите и водените от тях дисциплини по специалността.

Делът на хабилитираните преподаватели на първи ОТД, които четат лекционни курсове, според броя на водените лекционни курсове, по данни от допълнително предоставения Списък на академичния състав и водените дисциплини, е 64.7%, както се вижда от следната таблица:

Таблица 26: Специалност Книгоиздаване

Общ брой дисциплини с лекционни курсове	Брой лекц. курсове, четени от хабилитирани на първи ОТД	Брой лекц. курсове, четени от доктори на I ОТД с	Брой лекц. курсове, четени от хабилитирани на II ОТД	Брой лекц. курсове, четени от хонорувани преп. и д-р на II ОТД
51	33	5	8	5
100%	64.7%	9.8%	15.7%	9.8%

Средната възраст на хабилитираните преподаватели на първи ОТД, които четат лекционни курсове, по данни от Доклада самооценка под 55 г.

1.2.1.2. Хаби́литирани преподаватели на втори ОТД

От горната Таблица 26 се вижда, че *делът на хабилитираните преподаватели на втори ОТД, които четат лекционни курсове, е 15.7 %.*

Средната възраст на хабилитираните преподаватели на втори ОТД, които четат лекционни курсове, е над 55 г.

1.3. Материално-техническа и информационна база

Налице са всички необходими материално-технически и информационни условия за провеждане на висококачествен образователен процес, който съответства на съвременните изисквания.

Забележка: По раздел 1.3. данните и оценките по всички подточки за специалност Книгоиздаване са идентични с данните и оценките, приведени за специалност Библиотечно-информационни дейности.

1.4. Методи на преподаване и оценяване

1.4.1. Организация за поддържане и развиване на съвременни методи в преподаването, воденето на практическите занятия и оценяването

1.4.1.1. Общонаучни конференции и научни семинари за обсъждане на проблеми, свързани с осъвременяване на методите на преподаване

Преподавателите имат възможност да се включват редовно в обучения за въвеждане на съвременните методи на преподаване. През периода 2006-2011 г. на университетско ниво са проведени два семинара за обучение по управление на качеството. (Вж. по-подробно описанието в същата точка за специалност Библиотечно-информационни дейности).

Според Доклада самооценка студентите от специалност Библиотечно-информационни дейности практикуват както в Централна университетска библиотека и нейните филиали, така и в Регионалната народна библиотека „П. Р. Славейков“. Учебната практика се провежда в първите три години от обучението (общо 180 часа), като годишно е разделена по 30 часа за зимен и по 30 часа за летен семестър.

Срещите със завършили специалността Книгоиздаване и с потребителите дават основание да се заключи, че студентите високо ценят възможността за реален досег с действителната професионална среда на бъдещата си реализация и че *резултатите от практическите занятия са удовлетворителни и доказуеми.*

1.4.2. Анализ и огласяване на резултатите, свързани с методите на преподаване и оценяване

По данни от Доклада самооценка се поддържа *постоянна обратна връзка със студентите*. Тяхното мнение се проучва основно чрез анкети, които отчитат убедителна степен на удовлетвореност от използваните методи на преподаване и оценяване.

1.4.3. Студентска мобилност

В специалността *е осигурена мобилност на студентите* чрез частично обучение в друго висше училище. Според справката в Доклада самооценка (с. 36) през оценявания период 1 студент от специалност Книгоиздаване се е възползвал от предоставената възможност за частично обучение в чужбина.

1.5. Качество на обучението по профилиращите дисциплини

В документацията *не присъства списък на профилиращите дисциплини* в специалността и преподавателите, които ги водят.

1.5.1. Профилиращи дисциплини, водени от преподаватели на ОТД

Според Приложение № 15 за специалност Книгоиздаване от *общо 21 профилиращи дисциплини* в учебния план (при съвкупно изчисляване на дисциплините във всички предлагани модули и специализиращи профили) *11 дисциплини се водят от преподаватели на първи ОТД*, което прави **53%**.

1.5.2. Учебни пособия по профилиращите дисциплини

Според Приложение № 16 за специалност Книгоиздаване от преподаватели на ОТД във ВТУ са подготвени 7 учебника, следователно от 21 профилиращи дисциплини *7 са осигурени с учебни пособия на преподаватели на ОТД*, т. е. **33%**. Посочените данни вероятно не са достоверни и реалният процентен дял може би е по-висок, ако се съди от общите списъци с публикации на преподавателите, но проверка няма как да се направи поради липса на конкретна информация в Доклада

и в приложенията. (Вж. и обобщената таблица за направлението, включена в т. 1.5.2. за специалност Библиотечно-информационни дейности).

Специалност ВРЪЗКИ С ОБЩЕСТВЕННОСТТА

1.1. Обучение на студентите

Обучението се провежда в редовна форма в Стопанския факултет на ВТУ *според изискванията на ОКС и в съответствие с образователната мисия, цели и задачи на университета*. Образователният процес се администрира от катедра Библиотекознание и масови комуникации, която според Доклада самооценка се стреми да формира добри специалисти в професионалното направление, да извършва научни и практико-приложни изследвания, да осигурява възможности за развитие и обновяване на академичния състав. Стремелът е да се подготвят бакалаври с професионална квалификация „Организатор Връзки с обществеността”, които с широкопрофилната си подготовка са готови да се включат в сфери на обществения живот, свързани с реализирането на пълноценен информационен обмен – бизнес, политика, журналистика, култура и т. н.

1.1.1. Учебна документация

Според Доклада самооценка за специалността *има необходимата учебна документация* в ОКС „бакалавър”. Към доклада са приложени учебен план, учебни програми и конспекти по дисциплините от плана, квалификационна характеристика.

Според Доклада във ВТУ *съществува добра организация* за разработване и утвърждаване на учебната документация. Процедурата протича по следния ред: разработване от специално създадена комисия, обсъждане и одобрение от Катедрен съвет, утвърждаване от Факултетен съвет, приемане от Академичен съвет.

1.1.1.1. Стандарти за разработване на учебната документация

Според Доклада самооценка *има официално приети* от ръководството на Университета *методически стандарти за учебна документация*, квалификационни характеристики, учебни планове и програми. Основните принципи за разработване и одобряване на учебната документация са регламентирани в следните вътрешноуниверситетски документи (вж. т. 1.1.1.1 за специалност Библиотечно-информационни дейности):

1.1.1.2. Съотношение на задължителните, избираемите и факултативните дисциплини в официално приетата учебна документация

Изучаваните в специалността дисциплини са разделени на задължителни, избираеми и факултативни. Спазено е приетото от Университета съотношение при формиране на кредитите по трите вида дисциплини *60% задължителни, 30% избираеми и 10% факултативни*. Според допълнително поискана информация *съотношението между трите вида дисциплини* е добро; представено е по брой дисциплини в следната таблица:

Таблица 1в: Специалност Връзки с обществеността

Общ брой дисциплини	задължителни дисциплини	избираеми дисциплини	факултативни дисциплини
45	23	15	7
100%	51%	33%	16%

В структурата на учебния план по отношение на задължителните, избираемите и факултативните дисциплини има **известни тематични непоследователности и липси**. Дисциплината Теория на масовата комуникация, върху която би трябвало да се надгражда всичко останало, се появява много късно в плана. Нелогично Методи за изследване на комуникациите да се изучават преди да е въведена теорията за комуникацията. Дисциплини като PR и глобализация, PR и евроинтеграция, PR по време на криза са факултативни или избираеми дисциплини, а Българска и чуждестранна журналистика е задължителна дисциплина, в което няма логика. Неоправдана е липсата на лятна PR практика в реална професионална среда – това лишава студентите от важен опит, който задължително би трябвало да се придобие в процеса на следването.

Препоръчително е да се подобри логиката в подбора и подреждането на задължителните дисциплини в учебния план и да се предвидят часове за извънаудиторна PR практика като задължителна учебна дисциплина с необходимия брой кредити и строга отчетност на резултатите.

1.1.2. Анализи и обновяване на действащата учебна документация

1.1.2.1. Анализи на учебната документация

По тази точка не се съдържа обособена информация нито в основния Доклад самооценка, нито в допълнително изпратените материали; не са предвидени и приложения с официални становища. Говори се най-общо за обсъждане и внасяне на промени в учебните планове и програми. По данни от Доклада действащият учебен план на специалността е от 2009 г.

1.1.2.2. Административен контрол по състоянието на учебната документация

Според Доклада самооценка **има ясно обособени** длъжности (на ниво Заместник-декан, Учебно-методически отдел, Координационно звено по акредитацията на ВТУ, инспектори към специалностите) и **формулирани функции**, които гарантират административния контрол върху качеството на учебната документация.

1.1.2.3. Налични данни от учебна документация на български и/или на чуждестранни ВУ

По данни от Доклада самооценка за нуждите на специалността сравнения на учебна документация се правят основно със Софийския университет „Св. Климент Охридски” и УниБИТ – София, както и с университета в Лодз (Полша).

1.1.2.4. Мнения на студенти и потребители

Информацията в Доклада самооценка дава основание да се заключи, че в специалността **се търси и зачита** мнението на студентите и на потребителите на кадри при изготвянето на учебната документация.

1.2. Преподавателски състав

1.2.1. Нормативен минимум на хабилитирани преподаватели на ОТД

1.2.2. Хабилитирани преподаватели на първи ОТД

Според актуализирания Списък на академичния състав в специалност Връзки с обществеността преподават общо 30 хабилитирани преподаватели, от които 22 доценти и професори на първи ОТД във ВТУ. Таблица № 1 на с. 19 от актуализирания Доклад сочи за специалността над 82% лекционни курсове, водени от преподаватели на първи ОТД във ВТУ, но този процент не се потвърждава от данните в актуализирания списък на преподавателите и водените от тях учебни дисциплини.

Делът на хабилитираните преподаватели на първи ОТД, които четат лекционни курсове, според броя на водените лекционни курсове, по данни от допълнително предоставения Списък на академичния състав и водените дисциплини, е **67.7%**, както се вижда от следната таблица:

Таблица 2в: Специалност Връзки с обществеността

Общ брой дисциплини с лекционни курсове	Брой лекц. курсове, четени от хабилитирани на първи ОТД	Брой лекц. курсове, четени от доктори на I ОТД с	Брой лекц. курсове, четени от хабилитирани на II ОТД с	Брой лекц. курсове, четени от хонорувани преп.
65	44	5	11	5
100%	67.7%	7.7%	16.9%	7.7%

Средната възраст на хабилитираните преподаватели на първи ОТД, които четат лекционни курсове, по данни от Доклада самооценка под **55 г.**

1.2.2.1. Хабилитирани преподаватели на втори ОТД

От горната Таблица 2в се вижда, че **делът на хабилитираните преподаватели на втори ОТД, които четат лекционни курсове, е 16.9 %**.

Средната възраст на хабилитираните преподаватели на втори ОТД, които четат лекционни курсове, е над 55 г.

1.3. Материално-техническа и информационна база

Налице са всички необходими материално-технически и информационни условия за провеждане на висококачествен образователен процес, който съответства на съвременните изисквания, както и на тенденциите в развитието на медийната индустрия през следващите години.

Забележка: По раздел 1.3. данните и оценките по всички подточки за специалност Връзки с обществеността са идентични с данните и оценките, приведени за специалност Библиотечно-информационни дейности.

1.4.1. Организация за поддържане и развиване на съвременни методи в преподаването, воденето на практическите занятия и оценяването

1.4.1.1. Общоуниверситетски конференции и научни семинари за обсъждане на проблеми, свързани с осъвременяване на методите на преподаване

Преподавателите имат възможност да се включват редовно в обучения за въвеждане на съвременните методи на преподаване. През периода 2006-2011 г. на университетско ниво са проведени два семинара за обучение по управление на качеството. (Вж. по-подробно описанието в същата точка за специалност Библиотечно-информационни дейности).

В специалност Връзки с обществеността учебната практика се провежда в първите три години от обучението и е с продължителност общо 180, като годишно е разделена по 30 часа за зимен и по 30 часа за летен семестър. Практическата подготовка се реализира в учебна среда – в университетския центърагенция за PR и медиапрактики. Свързана е с организиране на конкретни събития с различен характер.

ВТУ си сътрудничи в практическото обучение на студенти от специалност Връзки с обществеността с Младежкия дом в града, като група студенти работят по негов проект „Младежки информационно-консултантски център”. В ролята си на PR-и на проекта студентите изготвят програми, осъществяват контакти, помагат и в координацията на мероприятията, организирани от Градския ученически парламент.

Срещите със завършили специалността и с потребителите дават основание да се заключи, че **результатите от практическите занятия не са удовлетворителни**, липсата на практика в реална професионална среда за всички (а не само за отделни студенти, включени в отделни PR инициативи) се оценява негативно от студентите и от потребителите.

1.4.2. Анализ и огласяване на резултатите, свързани с методите на преподаване и оценяване

По данни от Доклада самооценка се поддържа **постоянна обратна връзка със студентите**. Тяхното мнение се проучва основно чрез анкети, провеждани от факултетска комисия. Резултатите се огласяват периодично. Оценяват се като удовлетворителни.

1.4.3. Студентска мобилност

В специалността **е осигурена мобилност на студентите** чрез частично обучение в друго висше училище. За периода по данни от актуализирания Доклад самооценка (с. 36) трима студенти от специалност Връзки с обществеността са провели частично обучение в чужбина по програма Еразъм.

1.5. Качество на обучението по профилиращите дисциплини

Не е представен списък с профилиращите дисциплини и преподавателите, които ги водят.

1.5.1. Профилиращи дисциплини, водени от преподаватели на ОТД

Поисканата актуализирана справка препраща към Приложение № 15, според което за специалност Връзки с обществеността от **общо 23 профилиращи дисциплини** в учебния план (при съвкупно изчисляване на дисциплините във всички предлагани модули и специализиращи профили) **15 дисциплини се водят от преподаватели на първи ОТД**, което прави **65%**.

1.5.2. Учебни пособия по профилиращите дисциплини

Данните в Приложение № 16 сочат, че има около 20 учебни пособия на преподаватели на ОТД във ВТУ, които могат да се използват за обучение по специалността, но не става ясно по какви дисциплини. Според Доклада самооценка (с. 37) специалност Връзки с обществеността в настоящия момент разчита основно на преводни научни изследвания и на учебниците на другите висши училища, в които се изучава. Заявява се, че към настоящия момент Катедрата е осъзнала тази липса и ще работи, привличайки към състава си още специалисти по Връзки с обществеността, които да се съсредоточат и в изготвянето на учебна литература за студентите.

Поради липса на по-конкретни данни (вж. и обобщената таблица с данни общо за направлението в т. 1.5.2 в описанието на специалност Библиотечно-информационни дейности), точна количествена оценка за броя на профилиращите дисциплини, обезпечени със собствени учебни пособия, не може да се направи.

Специалност ЖУРНАЛИСТИКА

1.1. Обучение на студентите

Обучението се провежда в редовна форма в Стопанския факултет на ВТУ според изискванията на ОКС и в съответствие с образователната мисия, цели и задачи на университета. Образователният процес се администрира от катедра Библиотекознание и масови комуникации, която според Доклада самооценка се стреми да формира добри специалисти в професионалното направление, да извършва научни и практико-приложни изследвания, да осигурява възможности за развитие и обновяване на академичния състав, да подготвя бакалаври с професионална квалификация „Журналист“, които да имат широкопрофилна подготовка и да бъдат готови да отразят всички сфери на обществения живот, свързани с реализирането на пълноценен информационен обмен – икономика, политика, култура, спорт, международни отношения и т. н.

1.1.1. Учебна документация

Специалността **има необходимата учебна документация** в ОКС „бакалавър“. Във ВТУ **съществува добра организация** за разработване и утвърждаване на учебната документация с процедура по следния ред: разработване от специално създадена комисия, обсъждане и одобрение от Катедрен съвет, утвърждаване от Факултетен съвет, приемане от Академичен съвет.

1.1.1.1. Стандарти за разработване на учебната документация

Според Доклада самооценка *има официално приети* от ръководството на Университета *методически стандарти за учебна документация*, квалификационни характеристики, учебни планове и програми. Основните принципи за разработване и одобряване на учебната документация са регламентирани в следните вътрешноуниверситетски документи (вж. т. 1.1.1.1 за специалност Библиотечно-информационни дейности):

1.1.1.2. Съотношение на задължителните, избираемите и факултативните дисциплини в официално приетата учебна документация

Изучаваните в специалността дисциплини са разделени на задължителни, избираеми и факултативни. Спазено е приетото от Университета съотношение при формиране на кредитите по трите вида дисциплини *60% задължителни, 30% избираеми и 10% факултативни*. Според допълнително поискана информация *съотношението между трите вида дисциплини* е добро; представено е по брой дисциплини в следната таблица:

Таблица 1г: Специалност Журналистика

Общ брой дисциплини	Задължителни дисциплини	Избираеми дисциплини	Факултативни дисциплини
51	29	16	6
100%	57%	31%	12%

В учебния план някои задължителни дисциплини са подредени алогично. Започва се с Компютърно опосредствана комуникация през I семестър и чак през III семестър се учи Теория на масовата комуникация, след Основи на връзките с обществеността, което е неприемливо и дидактически непродуктивно. Неприемлива е и пълната липса в учебния план на летни учебни практики в медиите като задължителна дисциплина. Това лишава студентите от пряк досег с професионалната среда и намалява шансовете им за бърза и ефективна журналистическа реализация след завършване на висшето образование.

1.1.2. Анализи и обновяване на действащата учебна документация

1.1.2.1. Анализи на учебната документация

По тази точка не се съдържа обособена информация нито в основния Доклад самооценка, нито в допълнително изпратените материали; не са предвидени и приложения с официални становища. Говори се най-общо за обсъждане и внасяне на промени в учебните планове и програми. По данни от Доклада действащият учебен план на специалността е от 2006 г.

1.1.2.2. Административен контрол по състоянието на учебната документация

Според Доклада самооценка *има ясно обособени* длъжности (на ниво Заместник-декан, Учебно-методически отдел, Координационно звено по акредитацията на ВТУ, инспектори към специалностите) и *формулирани функции*, които гарантират административния контрол върху качеството на учебната документация.

1.1.2.3. Налични данни от учебна документация на български и/или на чуждестранни ВУ

По данни от Доклада самооценка за нуждите на специалността сравнения на учебна документация се правят основно със Софийския университет „Св. Климент Охридски” и УниБИТ – София, както и с университета в Лодз (Полша).

1.1.2.4. Мнения на студенти и потребители

Информацията в Доклада самооценка дава основание да се заключи, че в специалността *се търси и зачита* мнението на студентите и на потребителите на кадри при изготвянето на учебната документация.

1.2. Преподавателски състав

1.2.1. Нормативен минимум на хабилиитирани преподаватели на ОТД

1.4.3.1. Хабилиитирани преподаватели на първи ОТД

Според актуализирания Списък на академичния състав в специалност Журналистика преподават общо 22 хабилиитирани преподаватели, от които 17 доценти и професори на първи ОТД във ВТУ. Включената на с. 19 от актуализирания Доклад Таблица № 2 сочи относителен дял на хабилиитираните преподаватели на първи ОТД с лекционни курсове 73.3%, но данните в таблицата не се потвърждават от информацията в списъка с преподавателите и водените от тях дисциплини по специалността.

Делът на хабилиитираните преподаватели на първи ОТД, които четат лекционни курсове, според броя на водените лекционни курсове, е 64.7%, както се вижда от следната таблица, попълнена въз основа на данните в по данни от допълнително предоставения Списък на академичния състав и водените дисциплини:

Таблица 2г: Специалност Журналистика

Общ брой дисциплини с лекционни курсове	Брой лекц. курсове, четени от хабилиитирани на първи ОТД	Брой лекц. курсове, четени от доктори на I ОТД с	Брой лекц. курсове, четени от хабилиитирани на II ОТД	Брой лекц. курсове, четени от хонорувани преп. и д-р на II ОТД
66	45	6	9	6
100%	68.2%	9.1%	13.6%	9.1%

Средната възраст на хабилиитираните преподаватели на първи ОТД, които четат лекционни курсове, по данни от Доклада самооценка под 55 г.

1.4.3.2. Хабилиитирани преподаватели на втори ОТД

От горната Таблица 2г се вижда, че *делът на хабилиитираните преподаватели на втори ОТД, които четат лекционни курсове, е 13.6 %.*

Средната възраст на хабилиитираните преподаватели на втори ОТД, които четат лекционни курсове, е над 55 г.

1.3. Материално-техническа и информационна база

Налице са всички необходими материално-технически и информационни условия за провеждане на висококачествен образователен процес, който съответства на съвременните изисквания, както и на тенденциите в развитието на медийната индустрия през следващите години.

Забележка: По раздел 1.3. данните и оценките по всички подточки за специалност Журналистика са идентични с данните и оценките, приведени за специалност Библиотечно-информационни дейности.

1.4.4. Организация за поддържане и развиване на съвременни методи в преподаването, воденето на практическите занятия и оценяването

1.4.1.1. Общоуниверситетски конференции и научни семинари за обсъждане на проблеми, свързани с осъвременяване на методите на преподаване

Преподавателите имат възможност да се включват редовно в обучения за въвеждане на съвременните методи на преподаване. През периода 2006-2011 г. на университетско ниво са проведени два семинара за обучение по управление на качеството. (Вж. по-подробно описанието в същата точка за специалност Библиотечно-информационни дейности).

В специалност Журналистика учебната практика се провежда в първите три години от обучението и е с продължителност общо 180, като годишно е разделена по 30 часа за зимен и по 30 часа за летен семестър. Практическата подготовка се реализира в учебна среда – в университетския център за PR и медиапрактики. Свързана е с организиране на конкретни събития с различен характер.

Според актуализирания Доклад самооценка (с. 37) студентите от специалност Журналистика активно работят в печатната редакция на ВТУ МЕДИЯ, ВТУ Радио и ВТУ ТВ. Като важен момент от практическата подготовка се оценяват срещите на студентите с практикуващи журналисти в града.

Резултатите от ***практическите занятия в учебна среда*** и методите, прилагани за тяхното провеждане в специалност Журналистика, безспорно заслужават висока оценка. Но срещите със завършили специалността и с потребителите на кадри дават основание да се заключи, че като цяло ***резултатите от практическите занятия не са напълно удовлетворителни***. Липсата на практика в реална професионална среда се оценява и от студентите, и от потребителите изцяло негативно.

1.4.5. Анализ и огласяване на резултатите, свързани с методите на преподаване и оценяване

По данни от Доклада самооценка се поддържа ***постоянна обратна връзка със студентите***. Тяхното мнение се проучва основно чрез анкети, провеждани от факултетска комисия. Резултатите се огласяват периодично. Оценяват се като удовлетворителни.

1.4.6. Студентска мобилност

В специалността ***е осигурена мобилност на студентите*** чрез частично обучение в друго висше училище. За периода по данни от актуализирания Доклад самооценка (с. 36) двама студенти от специалност Журналистика са провели частично обучение в чужбина по програма Еразъм.

1.5. Качество на обучението по профилиращите дисциплини

Не е представен списък с профилиращите дисциплини и преподавателите, които ги водят.

1.5.1. Профилиращи дисциплини, водени от преподаватели на ОТД

Поисканата актуализирана справка препраща към Приложение № 15, според което за специалност Журналистика от **общо 25 профилиращи дисциплини** в учебния план (при съвкупно изчисляване на дисциплините във всички предлагани модули и специализиращи профили) **15 дисциплини се водят от преподаватели на първи ОТД**, което прави **60%**.

1.5.2. Учебни пособия по профилиращите дисциплини

Данните в Приложение № 16 сочат, че има около 20 учебни пособия на преподаватели на ОТД във ВТУ, които могат да се използват за обучение по специалността, но не става ясно по какви дисциплини. Според Доклада самооценка (с. 37) през последните години с най-голям растеж е специализираната литература в областта на журналистиката, тъй като специалността е нова и има нужда от помагала. Сочи се, че учебна литература за специалността се издава основно благодарение на добрата работа по проекти на Катедрата. Това твърдение се доказва и от справките с публикации на преподавателите на ОТД, водещи дисциплини в специалност Журналистика. Но поради липса на по-конкретни данни (вж. и обобщената таблица с данни общо за направлението в т. 1.5.2 в описанието на специалност Библиотечно-информационни дейности), точна количествена оценка за броя на профилиращите дисциплини, обезпечени със собствени учебни пособия, за съжаление не може да се направи.

А 2. За ОКС „магистър”

1. ОБРАЗОВАТЕЛНА ДЕЙНОСТ

Специалност БИБЛИОТЕЧНО ИНФОРМАЦИОННИ ДЕЙНОСТИ

МАГИСТЪРСКА ПРОГРАМА КОМУНИКАЦИОНЕН И БИБЛИОТЕЧЕН МЕНИДЖМЪНТ

1.1. Обучение на студентите

В Доклада самооценка (актуализиран вариант) е заявено, че в специалността могат да се обучават студенти, придобили образователно-квалификационна степен “бакалавър” по библиотечно-информационни дейности, както и от други специалности в областта на обществените и хуманитарните науки, *но е приложен план само за завършили същото професионално направление*. Обявената цел е да се дадат знания по мениджмънт, маркетинг, защита на интелектуалната собственост, бизнес комуникации и др., както и усвояване на професионални компетентности за участие в провеждане на националната библиотечна и информационна политика, съобразно европейските изисквания.

Обучението е с продължителност 1 година (60 кредита), в редовна и в задочна форма. Под данни от доклада предпочитана е задочната форма.

1.1.1. Учебна документация

Според Доклада самооценка за програмата *има необходимата учебна документация*. В Доклада е представена квалификационната характеристика на програмата и приложен Учебен план с квалификационна характеристика за задочно обучение. Квалификационната характеристика е пределно кратка и обобщена, без ясно отграничени компетенции и умения на завършващите.

В учебния план, в Доклада самооценка (и в никакъв друг документ) *не е посочена специалността*, към която се отнася магистърската програма; в учебната документация самата програма се обозначава като специалност. Уточнението на специалността ЕГ получи чрез допълнително запитване.

Според Доклада във ВТУ *съществува добра организация* за разработване и утвърждаване на учебната документация по следната процедура: предложение, обсъждане и одобрение от Катедрен съвет – обсъждане и одобрение от Факултетен съвет – обсъждане и утвърждаване от Учебна комисия – утвърждаване от Академичен съвет.

1.1.1.1. Стандарти за разработване на учебната документация

Според Доклада самооценка *има официално приети* от ръководството на Университета *методически стандарти за учебна документация*, квалификационни характеристики, учебни планове и програми. Основните принципи за разработване и одобряване на учебната документация са регламентирани в следните вътрешноуниверситетски документи:

- Система за трансфер на академични кредити във ВТУ “Св. св. Кирил и Методий” (приета през 2004 г.);
- Правилник на ВТУ “Св. св. Кирил и Методий” ;
- Правилник за структурата и организацията на учебния процес и правата и задълженията на студентите;
- Работна инструкция за разработване, приемане, промени, валидиране и утвърждаване на учебни планове;
- Критерии за разработване на учебен план.

Препоръка: В учебния план да се посочи специалността, към която се отнася магистърската програма.

1.1.1.2. Съотношение на задължителните, избираемите и факултативните дисциплини в официално приетата учебна документация

В актуализирания доклад се твърди, че в Университета е прието съотношението 60% задължителни, 30% избираеми и 10% факултативни дисциплини. В програмата избираемите се предлагат в два модула, но в учебния план не е уточнено как става изборът; за предлагането и избирането на факултативните дисциплини също няма данни. Ако се спазва принципът, обявен в учебния план на магистърската програма Масови комуникации и журналистика, би трябвало да се избира по 1 избираема дисциплина от модул и 1 от предлагани 2 факултативни дисциплини. При тази хипотеза **съотношението между трите вида дисциплини** в учебния план на програмата би изглеждало по брой дисциплини като в следната таблица:

Таблица 1а: Специалност БИД: магистърска програма Комуникационен и библиотечен мениджмънт

Общ брой дисциплини	Задължителни дисциплини	Избираеми дисциплини	Факултативни дисциплини
13	10	2	1
100%	77%	15%	8%

Препоръка: В учебния план на магистърската програма Комуникационен и библиотечен мениджмънт да се уточни броят на необходимите за завършване на обучението избираеми и факултативни дисциплини, както и начинът на избирането им.

1.1.2. Анализи и обновяване на действащата учебна документация

1.1.2.1. Анализи на учебната документация

Тази точка не присъства в Доклада самооценка и в актуализациите към него; не са предвидени и приложения с официални становища. От срещите с академичния състав на професионалното направление ЕГ остана с впечатление, че периодично се правят анализи и актуализации на учебната документация, но по информация от актуализирания Доклад (с. 42) учебният план на магистърската програма е от **2003 г.**

1.1.2.2. Административен контрол по състоянието на учебната документация

Според Доклада самооценка **има ясно обособени** длъжности (на ниво Заместник-декан, Учебно-методически отдел, Координационно звено по акредитацията на ВТУ, инспектори към специалностите) и *формулирани функции*, които гарантират административния контрол върху качеството на учебната документация.

1.1.2.3. Налични данни от учебна документация на български и/или на чуждестранни ВУ

По данни от Доклада самооценка за нуждите на специалността сравнения на учебна документация се правят основно със Софийския университет „Св. Климент Охридски” и УниБИТ – София, както и с университета в Лодз (Полша).

1.1.2.4. Мнения на студенти и потребители

Информацията в Доклада самооценка дава основание да се заключи, че в специалността **се търси и защита** мнението на студентите и на потребителите на кадри при изготвянето на учебната документация.

1.2. Преподавателски състав

1.2.1. Нормативен минимум на хабилитирани преподаватели на ОТД

1.2.1.1. Хабилитирани преподаватели на първи ОТД

Тази точка не присъства в първоначалния и в актуализирания вариант на Доклада самооценка.

Според актуализирания списък на академичния състав в магистърската програма *Комуникационен и библиотечен мениджмънт* преподават общо 11 хабилитирани лица, от които 6 на първи ОТД във ВТУ. Не е удовлетворено законовото изискване над 70% от лекционните курсове да се водят от хабилитирани преподаватели на ОТД.

Делът на хабилитираните преподаватели на първи ОТД, които четат лекционни курсове в магистърската програма Комуникационен и библиотечен мениджмънт, по данни от допълнително поискания актуализиран списък на академичния състав и водените дисциплини, е **62.5%**, както се вижда от следната таблица:

Таблица 2а: Специалност БИД: маг. програма Комуникационен и библиотечен мениджмънт

Брой дисциплини с лекционни курсове	Брой хабилитирани на I ОТД с лекц. курсове	Брой доктори на I ОТД с лекц. курсове	Брой хабилитирани на II ОТД с лекц. курсове	Брой хонорувани с лекц. Курсове
16	10	0	2	4
100%	62.5%	0%	12.5%	25%

Препоръка: Да се подобри организацията на учебния процес в магистърската програма *Комуникационен и библиотечен мениджмънт* с цел да се повиши делът на лекционните курсове, водени от хабилитирани преподаватели на първи ОТД във ВТУ.

Средната възраст на хабилитираните преподаватели на първи ОТД, които четат лекционни курсове, по данни от справката за възрастта на членовете на академичния състав, е 56 г., т. е. **над 55 г.**

1.2.1.2. Хабилитирани преподаватели на втори ОТД

От горната Таблица 2а се вижда, че *делът на хабилитираните преподаватели на втори ОТД, които четат лекционни курсове, е 12.5%.*

Средната възраст на хабилитираните преподаватели на втори ОТД, които четат лекционни курсове, е **над 55 г.**

1.3. Материално-техническа и информационна база

Налице са всички необходими материално-технически и информационни условия за провеждане на висококачествен образователен процес, който съответства на съвременните изисквания.

Забележка: По раздел 1.3. данните и оценките по всички подточки за специалност БИД: магистърска програма Комуникационен и библиотечен мениджмънт са идентични с данните и оценките, приведени за специалност Библиотечно-информационни дейности в ОКС „бакалавър” – раздел А 1.

1.4. Методи за преподаване и оценяване

1.4.1. Организация за поддържане и развиване на съвременни методи в преподаването, воденето на практическите занятия и оценяването

1.4.1.1. Общоуниверситетски конференции и научни семинари за обсъждане на проблеми, свързани с осъвременяване на методите на преподаване

Преподавателите имат възможност да се включват редовно в обучения за въвеждане на съвременните методи на преподаване. През периода 2006-2011 г. на университетско ниво са проведени два семинара за обучение по управление на качеството. (Вж. по-подробно описанието в същата точка за специалност Библиотечно-информационни дейности в раздел А 1).

1.4.2. Анализ и огласяване на резултатите, свързани с методите на преподаване и оценяване

По данни от Доклада самооценка се поддържа *постоянна обратна връзка със студентите*. Тяхното мнение се проучва основно чрез анкети, провеждани от факултетска комисия. Резултатите се огласяват периодично. Оценяват се като удовлетворителни.

1.4.3. Студентска мобилност

В специалността *е осигурена мобилност на студентите* чрез частично обучение в друго висше училище. За периода студенти от магистърската програма не са се възползвали от възможността вероятно поради краткия срок на обучение, а и поради факта, че повечето студенти същевременно работят.

1.5. Качество на обучението по профилиращите дисциплини

Не е приложен списък на профилиращите дисциплини. Липсва конкретна информация.

1.5.1. Профилиращи дисциплини, водени от преподаватели на ОТД

Актуализираният Доклад препраща към Приложение № 20, в което би трябвало да се съдържа информация по въпроса, но то се отнася за друго. В Приложение № 19 обаче се откриват данни, че в магистърската програма Комуникационен и библиотечен мениджмънт от **общо 10 профилиращи дисциплини** в учебния план **6 дисциплини се водят от преподаватели на първи ОТД**, което прави **60%**.

1.5.2. Учебни пособия по профилиращите дисциплини

От данните в Доклада самооценка и приложенията не може да се направи преценка колко и кои профилиращи дисциплини **xxx са осигурени с учебни пособия на преподаватели на ОТД**. Актуализираният Доклад на с. 51 представя следната таблица с информация общо за направлението в магистърска степен:

ОКС „МАГИСТЪР”			
Общ брой учебници, учебни пособия и материали за обучението, които са разработени от преподаватели от професионалното направление	Общ брой профилиращи дисциплини в професионалното направление	Общ брой на профилиращите дисциплини, които са осигурени със собствени учебници, учебни пособия и материали за обучение	Дял (в %) на профилиращите дисциплини, които са осигурени със собствени учебници, учебни пособия и материали за обучение, отнесен към общия брой на профилиращите дисциплини
100	66	34	51,5%

МАГИСТЪРСКА ПРОГРАМА КРАЕЗНАНИЕ И КУЛТУРНА ПОЛИТИКА

1.1. Обучение на студентите

В Доклада самооценка (актуализиран вариант) на с. 42 е заявено, че в програмата *Краезнание и културна политика* могат да се обучават студенти, придобили степен “бакалавър” по същото професионално направление. Обявената цел е придобиване на знания и развитие на практически умения за изява в сферата на материалния и духовния живот и за сътрудничество и взаимодействие между институции, осъществяващи краеведска дейност в рамките на селища, общини, административни области и в по-големи икономически, исторически, природонаучни, географски, обществени и с други принципи на обособяване региони.

Обучението е с продължителност 3 семестъра (90 кредита), в редовна и в задочна форма. Под данни от доклада предпочитана е задочната форма.

1.1.2. Учебна документация

Според Доклада самооценка за програмата **има необходимата учебна документация**. В Доклада е представена квалификационната характеристика на програмата и приложен Учебен план с квалификационна характеристика за задочно обучение. Квалификационната характеристика е пределно кратка и обобщена, без ясно отграничени компетенции и умения на завършващите.

В учебния план, в Доклада самооценка и в никакъв друг документ **не е посочена специалността**, към която се отнася магистърската програма; в учебната документация самата програма се обозначава като специалност. Уточнението на специалността ЕГ получи чрез допълнително запитване.

Според Доклада във ВТУ **съществува добра организация** за разработване и утвърждаване на учебната документация.

1.1.2.1. Стандарти за разработване на учебната документация

Забележка: Данните са идентични с информацията за магистърска програма *Комуникационен и библиотечен мениджмънт*.

Препоръка: В учебния план да се посочи специалността, към която се отнася магистърската програма.

1.1.1.2. Съотношение на задължителните, избираемите и факултативните дисциплини в официално приетата учебна документация

В програмата избираемите дисциплини се предлагат в два модула, но в учебния план не е уточнено как става изборът; за предлагането и избирането на факултативните дисциплини също няма данни. Ако се спазва принципът, обявен в учебния план на магистърската програма Масови комуникации и журналистика, би трябвало да се избира по 1 избираема дисциплина от модул и 1 от предлагани 2 факултативни дисциплини. При тази хипотеза **съотношението между трите вида дисциплини** в учебния план на програмата би изглеждало по брой дисциплини като в следната таблица:

Таблица 1б: Специалност БИД: маг. програма Краезнание и културна политика

Общ брой дисциплини	Задължителни дисциплини	Избираеми дисциплини	Факултативни дисциплини
18	15	2	1
100%	83%	11%	6%

1.1.2. Анализи и обновяване на действащата учебна документация

1.1.2.1. Анализи на учебната документация

Тази точка не присъства в Доклада самооценка и в актуализациите към него; не са предвидени и приложения с официални становища. От срещите с академичния състав на професионалното направление ЕГ остана с впечатление, че периодично се правят анализи и актуализации на учебната документация, но по информация от актуализирания Доклад (с. 42) учебният план на магистърската програма е от **2004 г.**

1.1.2.2. Административен контрол по състоянието на учебната документация

Според Доклада самооценка **има ясно обособени** длъжности (на ниво Заместник-декан, Учебно-методически отдел, Координационно звено по акредитацията на ВТУ, инспектори към специалностите) и *формулирани функции*, които гарантират административния контрол върху качеството на учебната документация.

1.1.2.3. Налични данни от учебна документация на български и/или на чуждестранни ВУ

По данни от Доклада самооценка за нуждите на специалността сравнения на учебна документация се правят основно със Софийския университет „Св. Климент Охридски” и УниБИТ – София, както и с университета в Лодз (Полша).

1.1.2.4. Мнения на студенти и потребители

Информацията в Доклада самооценка дава основание да се заключи, че в специалността **се търси и защита** мнението на студентите и на потребителите на кадри при изготвянето на учебната документация.

1.2. Преподавателски състав

1.2.1. Нормативен минимум на хабилиитирани преподаватели на ОТД

1.2.1.1. Хабилиитирани преподаватели на първи ОТД

Тази точка не присъства нито в първоначалния, нито в актуализирания вариант на Доклада самооценка.

Според актуализирания списък на академичния състав в магистърската програма *Краезнание и културна политика* преподават общо 11 хабилиитирани лица, от които 7 на първи ОТД във ВТУ, **но в този списък са посочени 10 задължителни дисциплини срещу 15 по учебен план**. При това разминаване на данните не би могло да се направи точно изчисление.

Делът на хабилиитираните преподаватели на първи ОТД, които четат лекционни курсове в магистърската програма *Краезнание и културна политика*, по данни от допълнително поискания актуализиран списък на академичния състав и водените дисциплини, е **75%**, както се вижда от следната таблица:

Таблица 26: Специалност БИД: маг. програма Краезнание и културна политика

Брой дисциплини с лекционни курсове	Брой хабилиитирани на I ОТД с лекц. курсове	Брой доктори на I ОТД с лекц. курсове	Брой хабилиитирани на II ОТД с лекц. курсове	Брой хонорувани с лекц. Курсове
16	12	0	2	2
100%	75%	0%	12.5%	12.5%

Препоръка: Данните за броя на дисциплините в списъка на академичния състав да се приведат в съответствие с данните в учебния план на магистърската програма.

Средната възраст на хабилиитираните преподаватели на първи ОТД, които четат лекционни курсове, по данни от справката за възрастта на членовете на академичния състав, е 56 г., т. е. **над 55 г.**

1.2.1.2. Хабилитирани преподаватели на втори ОТД

От горната Таблица 2а се вижда, че *делът на хабилитираните преподаватели на втори ОТД, които четат лекционни курсове, е 12.5%.*

Средната възраст на хабилитираните преподаватели на втори ОТД, които четат лекционни курсове, е над 55 г.

1.3. Материално-техническа и информационна база

Забележка: По всички подточки на този раздел информацията и оценките са идентични с казаното в т. 1.3 за магистърска програма *Комуникационен и библиотечен мениджмънт.*

1.4. Методи за преподаване и оценяване

1.4.1. Организация за поддържане и развиване на съвременни методи в преподаването, воденето на практическите занятия и оценяването

1.4.1.1. Общоуниверситетски конференции и научни семинари за обсъждане на проблеми, свързани с осъвременяване на методите на преподаване

Преподавателите имат възможност да се включват редовно в обучения за въвеждане на съвременните методи на преподаване. През периода 2006-2011 г. на университетско ниво са проведени два семинара за обучение по управление на качеството. (Вж. по-подробно описанието в същата точка за специалност Библиотечно-информационни дейности в раздел А 1).

1.4.2. Анализ и огласяване на резултатите, свързани с методите на преподаване и оценяване

По данни от Доклада самооценка се поддържа *постоянна обратна връзка със студентите*. Тяхното мнение се проучва основно чрез анкети, провеждани от факултетска комисия. Резултатите се огласяват периодично. Оценяват се като удовлетворителни.

1.4.3. Студентска мобилност

В специалността *е осигурена мобилност на студентите* чрез частично обучение в друго висше училище. За периода студенти от магистърската програма не са се възползвали от възможността вероятно поради краткия срок на обучение, а и поради факта, че повечето студенти същевременно работят.

1.5. Качество на обучението по профилиращите дисциплини

В документацията няма приложен списък на профилиращите дисциплини и водещите ги преподаватели.

1.5.1. Профилиращи дисциплини, водени от преподаватели на ОТД

Според обобщената количествена справка от Приложение № 19 в магистърската програма Краезнание и културна политика *общо 10 профилиращи дисциплини* в учебния план *5 се водят от преподаватели на първи ОТД*, което прави *50%.*

1.5.2. Учебни пособия по профилиращите дисциплини

От предоставената документация не може да се установи достоверно колко и кои профилиращи дисциплини в магистърската програма **са осигурени с учебни пособия на преподаватели на ОТД**. Актуализираният Доклад на с. 51 представя таблица с обобщена количествена информация, според която общо за направлението в магистърска степен степента на осигуреност със собствени учебни помагала е 51,5%.

СПЕЦИАЛНОСТ ЖУРНАЛИСТИКА

МАГИСТЪРСКА ПРОГРАМА МЕДИИ И РЕКЛАМА

1.1. Обучение на студентите

В програмата *Медии и реклама* се обучават студенти, придобили степен “бакалавър” по същото професионално направление. Целите на обучението са насочени към придобиване на знания и практически умения в областите на планирането, организирането и управлението на рекламна кампания, комуникационно и журналистическо майсторство.

Обучението е с продължителност 4 семестъра (120 кредита), в редовна и в задочна форма. Под данни от доклада предпочитана е задочната форма.

1.1.1. Учебна документация

Според Доклада самооценка за програмата **има необходимата учебна документация**. Приложен е Учебен план с квалификационна характеристика.

В учебния план, в Доклада самооценка и в никакъв друг документ **не е изрично посочена специалността**, към която принадлежи магистърската програма; в учебната документация самата програма се обозначава като специалност. Уточнението на специалността ЕГ получи чрез допълнително запитване.

Според Доклада във ВТУ **съществува добра организация** за разработване и утвърждаване на учебната документация.

1.1.1.1. Стандарти за разработване на учебната документация

Забележка: Данните са идентични с информацията за магистърска програма Комуникационен и библиотечен мениджмънт.

Препоръка: В учебния план да се посочи специалността, към която се отнася магистърската програма.

1.1.1.2. Съотношение на задължителните, избираемите и факултативните дисциплини в официално приетата учебна документация

По учебен план в магистърската програма *Медии и реклама* избираемите дисциплини се предлагат в 4 модула всеки с по две дисциплини, като се избира по 1 дисциплина от модул. Факултативните дисциплини се предлагат на същия принцип – по 1 се избира от 4 модула с по две дисциплини.

Съотношението между трите вида дисциплини в учебния план на програмата е следното:

Таблица 1в: Специалност Журналистика: магистърска програма Медии и реклама

Общ брой дисциплини	Задължителни дисциплини	Избираеми дисциплини	Факултативни дисциплини
23	15	4	4
100%	65%	17.5%	17.5%

1.1.2. Анализи и обновяване на действащата учебна документация

1.1.2.1. Анализи на учебната документация

Тази точка не присъства в Доклада самооценка и в актуализациите към него; не са предвидени и приложения с официални становища. От срещите с академичния състав на професионалното направление ЕГ остана с впечатление, че периодично се правят анализи и актуализации на учебната документация. Според актуализирания Доклад (с. 42) учебният план на магистърската програма *Медии и реклама* е от 2010 г.

1.1.2.2. Административен контрол по състоянието на учебната документация

Според Доклада самооценка *има ясно обособени* длъжности (на ниво Заместник-декан, Учебно-методически отдел, Координационно звено по акредитацията на ВТУ, инспектори към специалностите) и *формулирани функции*, които гарантират административния контрол върху качеството на учебната документация.

1.1.2.3. Налични данни от учебна документация на български и/или на чуждестранни ВУ

По данни от Доклада самооценка за нуждите на специалността сравнения на учебна документация се правят основно със Софийския университет „Св. Климент Охридски” и УниБИТ – София, както и с университета в Лодз (Полша).

1.1.2.4. Мнения на студенти и потребители

Информацията в Доклада самооценка дава основание да се заключи, че в специалността *се търси и зачита* мнението на студентите и на потребителите на кадри при изготвянето на учебната документация.

1.2. Преподавателски състав

1.2.1. Нормативен минимум на хабилиитирани преподаватели на ОТД

1.2.1.1. Хабилиитирани преподаватели на първи ОТД

Тази точка не присъства нито в първоначалния, нито в актуализирания вариант на Доклада самооценка.

Според актуализирания списък на академичния състав в магистърската програма *Медии и реклама* преподават общо 9 хабилиитирани лица, от които 8 на първи ОТД във ВТУ; включен е и един доктор на първи ОТД.

Делът на хабилитираните преподаватели на първи ОТД, които четат лекционни курсове в магистърската програма *Медии и реклама*, по данни от допълнително поискания актуализиран списък на академичния състав и водените дисциплини, е **94%**, както се вижда от следната таблица:

Таблица 2в: Специалност *Журналистика*: магистърска програма *Медии и реклама*

Брой дисциплини с лекционни курсове	Брой хабилитирани на I ОТД с лекц. курсове	Брой доктори на I ОТД с лекц. курсове	Брой хабилитирани на II ОТД с лекц. курсове	Брой хонорувани с лекц. курсове
31	29	1	0	1
100%	94%	3%	0%	3%

Справката за преподавателите в програма *Медии и реклама* показва недвусмислено, че този висок процент се постига, като **над 1/3** от учебните дисциплини (10 от общо 29, т. е. 34%) **се водят от едно и също хабилитирано лице**, което е в разрез с добрите академични практики.

Средната възраст на хабилитираните преподаватели на първи ОТД, които четат лекционни курсове, по данни от справката за възрастта на членовете на академичния състав, е 54 г., т. е. **под 55 г.**

1.2.1.2. **Хабилитирани преподаватели на втори ОТД**

От горната Таблица 2в се вижда, че в програмата няма **хабилитирани преподаватели на втори ОТД, които четат лекционни курсове.**

Средната възраст на хабилитираните преподаватели на първи ОТД, които четат лекционни курсове, е **под 55 г.**

1.3. Материално-техническа и информационна база

Забележка: По всички подточки на този раздел информацията и оценките са идентични с казаното в т. 1.3 за магистърска програма *Комуникационен и библиотечен мениджмънт.*

1.4. Методи за преподаване и оценяване

1.4.1. Организация за поддържане и развиване на съвременни методи в преподаването, воденето на практическите занятия и оценяването

1.4.1.1. Общонаучни конференции и научни семинари за обсъждане на проблеми, свързани с осъвременяване на методите на преподаване

Преподавателите имат възможност да се включват редовно в обучения за въвеждане на съвременните методи на преподаване. През периода 2006-2011 г. на университетско ниво са проведени два семинара за обучение по управление на качеството. (Вж. по-подробно описанието в същата точка за специалност Библиотечно-информационни дейности в раздел А 1).

1.4.2. Анализ и огласяване на резултатите, свързани с методите на преподаване и оценяване

По данни от Доклада самооценка се поддържа **постоянна обратна връзка със студентите**. Тяхното мнение се проучва основно чрез анкети, провеждани от факултетска комисия. Резултатите се огласяват периодично. Оценяват се като удовлетворителни.

1.4.3. Студентска мобилност

В специалността **е осигурена мобилност на студентите** чрез частично обучение в друго висше училище. За периода студенти от магистърската програма не са се възползвали от възможността вероятно поради краткия срок на обучение, а и поради факта, че повечето студенти същевременно работят.

1.5. Качество на обучението по профилиращите дисциплини

В документацията **липсва списък на профилиращите дисциплини** и преподавателите, които ги водят.

1.5.1. Профилиращи дисциплини, водени от преподаватели на ОТД

Според обобщените количествени данни в Приложение № 19 в магистърската програма Медии и реклама от **общо 15 профилиращи дисциплини** в учебния план **10 се водят от преподаватели на първи ОТД**, което прави **67%**.

От предоставената документация не може да се установи достоверно колко и кои профилиращи дисциплини в магистърската програма **са осигурени с учебни пособия на преподаватели на ОТД**. Актуализираният Доклад на с. 51 представя таблица с обобщена количествена информация, според която общо за направлението в магистърска степен степента на осигуреност със собствени учебни помагала е 51,5%. Тези цифри определено не съответстват на реалното положение в програмата Медии и реклама, което би трябвало да е по-добро, ако се съди по списъка на преподавателите в програмата и списъците с публикациите им.

МАГИСТЪРСКА ПРОГРАМА МАСОВИ КОМУНИКАЦИИ И ЖУРНАЛИСТИКА

1.1. Обучение на студентите

Програмата *Масови комуникации и журналистика* според актуализирания Доклад самооценка, с. 42, се предлага в два варианта – за студенти, завършили други професионални направления, с продължителност на обучението 4 семестъра (120 кредита), и за придобили степен “бакалавър” по същото професионално направление, но за втория вариант няма данни за срока на обучение и за получавания общ брой кредити. За този вариант може да се придобие известна представа от актуализирания списък на академичния състав и преподаваните дисциплини. Според квалификационната характеристика целта на обучението е да се подготвят магистри в областта на медийната практика, които адекватно да отговарят на пазарните нужди.

1.1.1. Учебна документация

Според Доклада самооценка за програмата **има необходимата учебна документация**. Приложен е Учебен план с квалификационна характеристика за обучението на завършили други професионални направления; за варианта на

програмата, прилаган за завършили същото направление, може да се придобие известна представа от актуализирания списък на академичния състав и преподаваните дисциплини.

В учебния план, в Доклада самооценка и в никакъв друг документ **не е посочена специалността**, към която принадлежи магистърската програма в двата ѝ варианта; в учебната документация самата програма се обозначава като специалност. Уточнението на специалността ЕГ получи чрез допълнително запитване.

Според Доклада във ВТУ **съществува добра организация** за разработване и утвърждаване на учебната документация.

1.1.1.1. Стандарти за разработване на учебната документация

Забележка: Данните са идентични с информацията за магистърска програма Комуникационен и библиотечен мениджмънт.

Прави впечатление, че във варианта за завършили същото професионално направление необосновано присъстват дисциплините Журналистическа стилистика и Регионална журналистика, които се изучават и в бакалавърската степен на специалност Журналистика.

Препоръки:

В учебните планове на програмата в двата ѝ варианта да се посочи специалността, към която се отнася магистърската програма.

Във варианта на магистърската програма за завършили същото направление да не се включват дисциплини, изучавани в ОКС бакалавър на същата специалност.

1.1.1.2. Съотношение на задължителните, избираемите и факултативните дисциплини в официално приетата учебна документация

По учебен план в магистърската програма *Масови комуникации и журналистика* във варианта за завършили друго професионално направление избираемите дисциплини се предлагат в 4 модула всеки с по две дисциплини, като се избира по 1 дисциплина от модул. Предлагат се 2 факултативни дисциплини, от които се избира 1.

Съотношението между трите вида дисциплини в учебния план на програмата в този вариант е следното:

Таблица 1з/а: Специалност Журналистика: магистърска програма *Масови комуникации и журналистика* (за завършили друго професионално направление)

Общ брой дисциплини	Задължителни дисциплини	Избираеми дисциплини	Факултативни дисциплини
21	16	4	1
100%	76%	19%	5%

Във варианта за завършили същото направление се избират 2 избираеми дисциплини (по една от два модула с по 3 дисциплини) и 1 факултативна от предлагани общо 2.

Съотношението между трите вида дисциплини в учебния план на програмата в този вариант е следното:

Таблица 1з/б: Специалност Журналистика: магистърска програма Масови комуникации и журналистика (за завършили същото професионално направление)

Общ брой дисциплини	Задължителни дисциплини	Избираеми дисциплини	Факултативни дисциплини
11	8	2	1
100%	73%	18%	9%

1.1.2. Анализи и обновяване на действащата учебна документация

1.1.2.1. Анализи на учебната документация

Тази точка не присъства в Доклада самооценка и в актуализациите към него; не са предвидени и приложения с официални становища. От срещите с академичния състав на професионалното направление ЕГ остана с впечатление, че периодично се правят анализи и актуализации на учебната документация. Според актуализирания Доклад (с. 42) учебният план на магистърската програма *Масови комуникации и журналистика* за завършили същото направление е **от 2007 г.**, а за завършили други професионални направления – **от 2009 г.**

1.1.2.2. Административен контрол по състоянието на учебната документация

Според Доклада самооценка *има ясно обособени* длъжности (на ниво Заместник-декан, Учебно-методически отдел, Координационно звено по акредитацията на ВТУ, инспектори към специалностите) и *формулирани функции*, които гарантират административния контрол върху качеството на учебната документация.

1.1.2.3. Налични данни от учебна документация на български и/или на чуждестранни ВУ

По данни от Доклада самооценка за нуждите на специалността сравнения на учебна документация се правят основно със Софийския университет „Св. Климент Охридски” и УниБИТ – София, както и с университета в Лодз (Полша).

1.1.2.4. Мнения на студенти и потребители

Информацията в Доклада самооценка дава основание да се заключи, че в специалността *се търси и зачита* мнението на студентите и на потребителите на кадри при изготвянето на учебната документация.

1.2. Преподавателски състав

1.2.1. Нормативен минимум на хабилитирани преподаватели на ОТД

1.2.1.1. Хабилитирани преподаватели на първи ОТД

Тази точка не присъства нито в първоначалния, нито в актуализирания вариант на Доклада самооценка.

Според актуализирания списък на академичния състав в магистърската програма *Масови комуникации и журналистика* за завършили друго професионално направление преподават общо 8 хабилитирани лица, от които 6 на първи ОТД във ВТУ.

Делът на хабилитираните преподаватели на първи ОТД, които четат лекционни курсове в магистърската програма *Масови комуникации и журналистика* за завършили друго професионално направление, по данни от допълнително поискания актуализиран списък на академичния състав и водените дисциплини, е **83%**, както се вижда от следната таблица:

Таблица 2г/а: Специалност Журналистика: магистърска програма Масови комуникации и журналистика (за завършили друго професионално направление)

Брой дисциплини с лекционни курсове	Брой хабилитирани на I ОТД с лекц. курсове	Брой доктори на I ОТД с лекц. курсове	Брой хабилитирани на II ОТД с лекц. курсове	Брой хонорувани с лекц. курсове
24	20	0	1	3
100%	83%	0%	4%	13%

Не е добро решението **10 дисциплини (т. е. 42%) от всички 24**, предлагани в програмата, да **се водят от един и същ преподавател**, което е документирано в актуализирания списък на академичния състав.

Според актуализирания списък на академичния състав в магистърската програма *Масови комуникации и журналистика* за завършили същото професионално направление преподават общо 7 хабилитирани лица, от които 5 на първи ОТД във ВТУ.

Делът на хабилитираните преподаватели на първи ОТД, които четат лекционни курсове в магистърската програма *Масови комуникации и журналистика* за завършили същото професионално направление, по данни от допълнително поискания актуализиран списък на академичния състав и водените дисциплини, е **81%**, както се вижда от следната таблица:

Таблица 2г/б: Специалност Журналистика: магистърска програма Масови комуникации и журналистика (за завършили същото професионално направление)

Брой дисциплини с лекционни курсове	Брой хабилитирани на I ОТД с лекц. курсове	Брой доктори на I ОТД с лекц. курсове	Брой хабилитирани на II ОТД с лекц. курсове	Брой хонорувани с лекц. курсове
16	13	0	2	1
100%	81%	0%	12.5%	6.5%

Постигнатият висок дял на лекционни курсове, четени от хабилитирани преподаватели на първи ОТД, отчасти се дължи на факта, че един и същ преподавател води 6, т. е. над 37%, от всички 16 предлагани в програмата дисциплини.

Средната възраст на хабилитираните преподаватели на първи ОТД, които четат лекционни курсове, по данни от справката за възрастта на членовете на академичния състав, е 54 г., т. е. **под 55 г.**

1.2.1.2. Хабилитирани преподаватели на втори ОТД

От горните Таблици 2в за двата варианта на магистърската програма се вижда, че делът на **хабилитираните преподаватели на втори ОТД, които четат лекционни курсове, е малък.**

Средната възраст на хабилитираните преподаватели на втори ОТД, които четат лекционни курсове, е 61 г.

1.3. Материално-техническа и информационна база

Забележка: По всички подточки на този раздел информацията и оценките са идентични с казаното в т. 1.3 за магистърска програма *Комуникационен и библиотечен мениджмънт*.

1.4. Методи на преподаване и оценяване

1.4.1. Организация за поддържане и развиване на съвременни методи в преподаването, воденето на практическите занятия и оценяването

1.4.1.1. Общоуниверситетски конференции и научни семинари за обсъждане на проблеми, свързани с осъвременяване на методите на преподаване

Преподавателите имат възможност да се включват редовно в обучения за въвеждане на съвременните методи на преподаване. През периода 2006-2011 г. на университетско ниво са проведени два семинара за обучение по управление на качеството. (Вж. по-подробно описанието в същата точка за специалност Библиотечно-информационни дейности в раздел А 1).

1.4.2. Анализ и огласяване на резултатите, свързани с методите на преподаване и оценяване

По данни от Доклада самооценка се поддържа *постоянна обратна връзка със студентите*. Тяхното мнение се проучва основно чрез анкети, провеждани от факултетска комисия. Резултатите се огласяват периодично. Оценяват се като удовлетворителни.

1.4.3. Студентска мобилност

В специалността *е осигурена мобилност на студентите* чрез частично обучение в друго висше училище. За периода студенти от магистърската програма не са се възползвали от възможността вероятно поради краткия срок на обучение, а и поради факта, че повечето студенти същевременно работят.

1.5. Качество на обучението по профилиращите дисциплини

В документацията *липсва списък на профилиращите дисциплини* и преподавателите, които ги водят.

1.5.1. Профилиращи дисциплини, водени от преподаватели на ОТД

Според обобщените количествени данни в Приложение № 19 в магистърската програма Масова комуникация и журналистика (за специалисти) от *общо 8 профилиращи дисциплини* в учебния план *5 се водят от преподаватели на първи ОТД*, което прави **63%**.

От предоставената документация не може да се установи достоверно колко и кои профилиращи дисциплини в магистърската програма *са осигурени с учебни пособия на преподаватели на ОТД*. Според актуализирания Доклад, с. 51, общо за направлението в магистърска степен осигуреността със собствени учебни помагала е 51,5%. Тези цифри вероятно не съответстват на реалното положение в програмата

Масови комуникации и журналистика, което би трябвало да е по-добро, ако се съди по списъка на преподавателите в програмата и списъците с публикациите им.

СПЕЦИАЛНОСТ КНИГОИЗДАВАНЕ

МАГИСТЪРСКА ПРОГРАМА ПЕЧАТНИ КОМУНИКАЦИИ И ИЗДАТЕЛСКИ БИЗНЕС

1.1. Обучение на студентите

По магистърската програма *Печатни комуникации и издателски бизнес* до момента не е провеждано обучение. Предвидена е за студенти, придобили степен “бакалавър” по същото професионално направление. Целите на обучението са насочени към придобиване високо квалифицирани умения при подготовката на стратегии, координационни и управленски дейности в областта на печатните комуникации и издателския бизнес като: издателски и полиграфически дейности, разпространителски, популяризаторски и рекламни дейности в сферата на книгата и печатните медии.

Обучението е с продължителност 3 семестъра (90 кредита), в редовна и в задочна форма.

1.1.1. Учебна документация

Според Доклада самооценка за програмата *има необходимата учебна документация*. Приложен е Учебен план с подробна квалификационна характеристика.

В учебния план, в Доклада самооценка и в никакъв друг документ *не е посочена специалността*, към която принадлежи магистърската програма; в учебната документация самата програма се обозначава като специалност. Уточнението на специалността ЕГ получи чрез допълнително запитване.

Според Доклада във ВТУ *съществува добра организация* за разработване и утвърждаване на учебната документация.

1.1.1.1. Стандарти за разработване на учебната документация

Забележка: Данните са идентични с информацията за магистърска програма Комуникационен и библиотечен мениджмънт.

Препоръка: В учебния план да се посочи специалността, към която се отнася магистърската програма.

1.1.1.2. Съотношение на задължителните, избираемите и факултативните дисциплини в официално приетата учебна документация

По учебен план в магистърската програма *Печатни комуникации и издателски бизнес* се предлагат в 9 избираеми дисциплини, от които се избират 3; предлаганите факултативни дисциплини са 6, от които се избират 4 с по 1 кредит или 2 с по 2 кредита. *Съотношението между трите вида дисциплини* в учебния план на програмата е следното:

Таблица 1d: Специалност Книгоиздаване: магистърска програма Печатни комуникации и издателски бизнес

Общ брой дисциплини	Задължителни дисциплини	Избираеми дисциплини	Факултативни дисциплини
14 (12)	7	3	4 (2)
100%	50% (58%)	21%(25%)	29% (17%)

1.1.2. Анализи и обновяване на действащата учебна документация

1.1.2.1. Анализи на учебната документация

Тази точка не присъства в Доклада самооценка и в актуализациите към него; не са предвидени и приложения с официални становища. От срещите с академичния състав на професионалното направление ЕГ остана с впечатление, че периодично се правят анализи и актуализации на учебната документация. Според актуализирания Доклад (с. 42) учебният план на магистърската програма *Печатни комуникации и издателски бизнес* е от 2010 г.

1.1.2.2. Административен контрол по състоянието на учебната документация

Според Доклада самооценка *има ясно обособени* длъжности (на ниво Заместник-декан, Учебно-методически отдел, Координационно звено по акредитацията на ВТУ, инспектори към специалностите) и *формулирани функции*, които гарантират административния контрол върху качеството на учебната документация.

1.1.2.3. Налични данни от учебна документация на български и/или на чуждестранни ВУ

По данни от Доклада самооценка за нуждите на специалността сравнения на учебна документация се правят основно със Софийския университет „Св. Климент Охридски” и УниБИТ – София, както и с университета в Лодз (Полша).

1.1.2.4. Мнения на студенти и потребители

Информацията в Доклада самооценка дава основание да се заключи, че в специалността *се търси и зачита* мнението на студентите и на потребителите на кадри при изготвянето на учебната документация.

1.2. Преподавателски състав

1.2.1. Нормативен минимум на хабилитирани преподаватели на ОТД

1.2.1.1. Хабилитирани преподаватели на първи ОТД

Тази точка не присъства нито в първоначалния, нито в актуализирания вариант на Доклада самооценка.

Според актуализирания списък на академичния състав в магистърската програма *Печатни комуникации и издателски бизнес* преподават общо 9 хабилитирани лица, от които 8 на първи ОТД във ВТУ.

Делът на хабилитираните преподаватели на първи ОТД, които четат лекционни курсове в магистърската програма *Печатни комуникации и издателски*

бизнес, по данни от допълнително поискания актуализиран списък на академичния състав и водените дисциплини, е **95%**, както се вижда от следната таблица:

Таблица 2д: Специалност Книгоиздаване: магистърска програма Печатни комуникации и издателски бизнес

Брой дисциплини с лекционни курсове	Брой хабилитирани на I ОТД с лекц. курсове	Брой доктори на I ОТД с лекц. курсове	Брой хабилитирани на II ОТД с лекц. курсове	Брой хонорувани с лекц. курсове
22	21	0	1	
100%	95%	3%	0%	5%

Високият процент участие на хабилитирани лица на първи ОТД във ВТУ се осигурява чрез възлагане на множество дисциплини на едни и същи преподаватели, както ясно се вижда от актуализирания списък на академичния състав (например от всички 22 предлагани в програмата учебни дисциплини **9 дисциплини**, т. е. **41%**, **се водят от един и същ преподавател**, който и в останалите програми е с подобен процент на участие в учебния процес).

Средната възраст на хабилитираните преподаватели на първи ОТД, които четат лекционни курсове, по данни от справката за възрастта на членовете на академичния състав, е 54 г., т. е. **под 55 г.**

1.2.1.2. Хабилитирани преподаватели на втори ОТД

От горната Таблица 2г се вижда, че в програмата делът на **хабилитираните преподаватели на втори ОТД, които четат лекционни курсове, е минимален.**

Средната възраст на хабилитираните преподаватели на втори ОТД, които четат лекционни курсове, е **61 г.**

1.3. Материално-техническа и информационна база

Забележка: По всички подточки на този раздел информацията и оценките са идентични с казаното в т. 1.3 за магистърска програма **Комуникационен и библиотечен мениджмънт.**

1.4. Методи на преподаване и оценяване

1.4.1. Организация за поддържане и развиване на съвременни методи в преподаването, воденето на практическите занятия и оценяването

1.4.1.1. Общонаучни конференции и научни семинари за обсъждане на проблеми, свързани с осъвременяване на методите на преподаване

Преподавателите имат възможност да се включват редовно в обучения за въвеждане на съвременните методи на преподаване. През периода 2006-2011 г. на университетско ниво са проведени два семинара за обучение по управление на качеството. (Вж. по-подробно описанието в същата точка за специалност Библиотечно-информационни дейности в раздел А 1).

1.4.2. Анализ и огласяване на резултатите, свързани с методите на преподаване и оценяване

По данни от Доклада самооценка се поддържа **постоянна обратна връзка със студентите**. Тяхното мнение се проучва основно чрез анкети, провеждани от факултетска комисия. Резултатите се огласяват периодично. Оценяват се като удовлетворителни.

1.4.3. Студентска мобилност

В специалността **е осигурена мобилност на студентите** чрез частично обучение в друго висше училище. За периода студенти от магистърската програма не са се възползвали от възможността вероятно поради краткия срок на обучение, а и поради факта, че повечето студенти същевременно работят.

1.5. Качество на обучението по профилиращите дисциплини

В документацията **липсва списък на профилиращите дисциплини** и преподавателите, които ги водят.

1.5.1. Профилиращи дисциплини, водени от преподаватели на ОТД

Според обобщените количествени данни в Приложение № 19 в магистърската програма Печатни комуникации и издателски бизнес от **общо 7 профилиращи дисциплини** в учебния план **5 се водят от преподаватели на първи ОТД**, което прави **71%**.

От предоставената документация не може да се установи достоверно колко и кои профилиращи дисциплини в магистърската програма **са осигурени с учебни пособия на преподаватели на ОТД**. Според актуализирания Доклад, с. 51, общо за направлението в магистърска степен осигуреността със собствени учебни помагала е 51,5%.

2. А. НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ

2.1. А. НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ НА ПРЕПОДАВАТЕЛСКИЯ СЪСТАВ

Научноизследователската дейност в катедра Библиотекознание и масови комуникации е подчинена на националните приоритети в областта на науката, образователните цели на ВУ, и цели повишаване на квалификацията и израстването на преподавателския състав в катедрата.

2.1.1. А. Осигурява се включването на преподавателите от професионалното направление в изпълнението на изследователски проекти

2.1.1.1. А Възможности за включване

Във ВУ има официално приети процедури (според официалните документи, включени в доклада-самооценка), които осигуряват възможност и условия за развитие на научноизследователската и проектната дейност на преподавателите. Ръководството на ВУ, в това число и на катедрата, **се стреми да осигурява допълнително финансиране** за разработване на научноизследователски проекти и публикуване на резултатите от изследователската дейност на преподавателите. В контекста на тази политика ВУ има Стратегия за научноизследователската дейност. Приет е и Правилник за организиране и осъществяване на научноизследователската и художественотворческата дейност, съобразен със Закона за развитието на академичния състав. Стратегията за развитие на изследователската дейност е разработена в съответствие с националните и международните научни и образователни тенденции, и отговаря на приоритетите на ВУ. Научно- изследователската дейност се провежда чрез:

- научен обмен на преподаватели;
- участие в научни форуми;
- участие в провеждане на конкурси.

Преподавателите периодично правят отчети, като описват издадените учебни помагала, статии, студии, монографии и доклади от конференции, участие в проекти, формите за включване на студенти в различни проекти. На катедрени съвети се отчитат реализираните дейности в сферата на научноизследователската работа на преподавателите. Според Доклада самооценка (с. 59) оценка на резултатите от научноизследователската, художествено-творческата, експертната и консултантската дейност се извършва съгласно Правилника за атестиране на научно-преподавателския състав. В приложената документация **няма данни за планиране на дейността**.

2.1.1.2. А Участие в международни проекти

В табличен вид участието на преподавателите на катедра БМК в национални и международни проекти според Доклада самооценка е представено така:

Година	Числен	Брой	Относителен дял	Брой	Относителен
--------	--------	------	-----------------	------	-------------

	състав на катедрата: вкл. на I ОТД, на II ОТД и ½ ОТД	участия в национални проекти на преподаватели от катедрата	на преподавателите с участия в национални проекти на преподаватели от катедрата	участия на преподаватели от катедрата в международни проекти	дял на преподавателите с участия в международни проекти на преподаватели от катедрата
2007	1 4	5	35,71%	1	7,14
2008	1 4	5	35,71%	3	21,42
2009	1 5	12	80%	1	6,66
2010	1 8	15	83,33	1	5,55
2011	1 9	17	89,47	2	10,52
2012	2 1	13	61,90	6	28,57

Показателите за членовете на катедрата са добри. В приложената документация **няма данни за целия академичен състав на направление**то.

Резултати от научноизследователската дейност на преподаватели от катедрата са публикувани са публикувани в електронното списание за медийни анализи, изследвания и критика www.newmedia21.eu и www.faber-bg.com (вж. и Приложение № 21).

2.1.2. А. Поддържа се научноизследователската активност на академичния състав

2.1.2.1.А. Научноизследователска дейност на преподавателите на първи ОТД

В Доклада самооценка **няма данни за публикационната дейност на академичния състав като цяло**. Включените в Доклада (на с. 64) 2 таблични справки за преподавателите на ОТД от катедра Библиотекознание и масови комуникации са с различни данни; данните и от двете таблици не съвпадат с данните в Приложение № 23 (то не включва всички преподаватели на първи ОТД, но включва преподаватели, които не са на първи ОТД); няма съвпадение и със съвкупните данни от списъците с публикации на преподавателите на първи ОТД (вж. папка Публикации на електронен носител в документацията). По изчисления на ЕГ въз основа на всички предоставени материали, за преподавателите на първи ОТД, които са от катедра Библиотекознание и масови комуникации, публикационната дейност за оценявания период е със следните общи измерения, чрез които може да се прецени и делът на публикациите по видове средно на 1 преподавател от катедрата:

Брой преподаватели на първи ОТД в катедрата	Брой монографии	Брой студии	Брой статии	Общо научни публикации
13	17	12	132	161
Средно на 1	1.3	0.9	10.2	12.4

преподавател

Количествено показателите на членовете на катедрата съответстват на малко повече от 1 публикация на човек годишно, което е близо до традиционно утвърдения академичен минимум. Не може да се изчисли какви са показателите общо за академични състав на направление, защото в документацията липсват достоверни данни, но вероятно стойностите са сходни със стойностите за катедрата.

Прави впечатление, че публикационната дейност на повечето от преподавателите е плътно затворена в издания от ВТУ. От друга страна, в списъците с публикации се срещат материали от 3 страници, категоризирани като статии.

По данни от Доклада самооценка (с. 64) преподавателите от Библиотекознание и масови комуникации са подготвили общо 8 учебника за нуждите на направление. Приложение № 23 дава числови данни за 10 учебника. Следователно **на един преподавател на първи ОТД от катедрата се пада средно или по 0.6, или по 0.8 учебника**. Подобни изчисления за целия академичен състав не могат да се направят поради липса на достоверни данни в документацията.

Наличните данни в документацията за публикациите на членовете на катедрата в чужбина за оценявания период сочат общ брой 3. Това прави **относителен дял на публикации в чужбина на член от катедрата при общ брой публикации 161 около 0.02**. По допълнително получена информация данните са коригирани за целия академичен състав, както се вижда на следната таблица:

Година	Брой преподаватели в професионалното направление	Общ брой публикации в чужбина професионалното направление
2007	37	13
2008	37	10
2009	38	1
2010	38	5
2011	37	5

Не е възможно обаче да се изчисли относителният дял на публикациите в чужбина общо за академичния състав на направление, тъй като не е известна общата сума на публикациите на преподавателите, които не са в катедрата.

Препоръчително е делът на публикациите в чужбина да се увеличи съществено.

Броят на рецензиите, отзивите и цитиранията на преподавателите на първи ОТД в Доклада самооценка не е посочен. Данните в папка „Публикации на преподавателите” сочат, че преподавателите на първи ОТД в катедрата, администрираща направление, имат за оценявания период общо 66 цитирания и рецензирания. Този нисък показател за академично влияние обаче трябва да се интерпретира с оглед на факта, че 55 от цитиранията са свързани с името на проф. д-р М. Пешева, като за всички останали членове на катедрата остават 11. По този

показател данни за цялостния академичен състав на направлението не могат да се извлекат от предоставените материали.

Препоръчително е да се вземат мерки за повишаване на академичното влияние на преподавателите на първи ОТД в направлението.

2.1.3. А. Периодично се анализират и оценяват резултатите от научноизследователската дейност и се определят приоритетите

Катедрата провежда научни обсъждания, на които всеки щатен преподавател представя научноизследователската си дейност за изминалата академична година.

2.1.3.А. Контрол

Според Доклада самооценка контролът се извършва според указанията за определяне на реда за разходване и отчитане на средствата за разработка на научноизследователски проекти, финансирани от Фонд „Научни изследвания”. На членовете на научния колектив, спечелил конкурса, се изплаща възнаграждение в размер: до 20 % от годишната цена на договора, когато в състава на научния колектив е включен поне един докторант; до 10 % от годишната цена на договора, когато в състава на научния колектив няма включен докторант; не по-малко от 30 % от сумата се предоставя за възнаграждение на докторантите, членове на научния колектив. Това обаче се отнася само за работата по проекти. Данни за друг вид стимулиране на научноизследователската работа няма.

От разговорите при посещението стана ясно, а и Докладът самооценка в други раздели потвърждава, че научноизследователската дейност се взема предвид при атестирането на преподавателите, но няма действаща система за обвързване на заплащането на преподавателите с резултатите от научноизследователската и публикационната им дейност.

Докладът самооценка показва, че се организират извънаудиторни дейности, в които се популяризират резултатите от научната продукция на преподавателите.

2.1.4. А. Условия за разпространение в подходяща форма на изследователските резултати от обществен, научен и приложен интерес

2.1.4.1. Огласяване на резултатите

За разпространение на постигнатите резултати от научноизследователската дейност на преподавателите се организират кръгли маси и обществени представяния на книги, публикуват се съобщения в пресата, информационни материали в специализирани издания и сайтове. ВТУ има множество собствени издания, в които преподавателите могат да публикуват изследванията си.

Допълнително подадената информация сочи данни за публикации в чужбина, но няма данни за публикации на английски език.

2.2. В професионалното направление се организира, поддържа и развива научноизследователска дейност на студенти и докторанти

2.2.1.А. Включване на студенти и докторанти в научноизследователски проекти

2.2.1.1.А. Възможности за включване

Във ВТУ **има официално приет ред** за включване на студенти и докторанти в изследователската дейност. За разработката на научни проекти са предвидени стимули при включването на докторанти и студенти.

Докладът самооценка **не сочи конкретни данни за планиране на научноизследователската дейност**, но от срещите с катедрата ЕГ остана с впечатление, че основните параметри на дейността (участие в проекти, организиране на научни форуми и др.) се планират в основните звена и изследователските структури на университета.

2.2.1.2. Резултати от научноизследователската дейност на студенти и докторанти

Според Доклада самооценка нараства участието на студентите в проекти. Всеки един от докторантите на катедрата, по допълнително предоставена информация, е регистрирал средно едно участие в проект – общо за периода участията на докторанти в проекти са 7. Студентските участия в проекти са 138. Допълнителната справка сочи 350 обучаеми, а средногодишният брой на студентите, посочен на с. 27 от Доклада самооценка е 399. При това положение общият брой на преминалите обучението си в направление студенти за оценявания период е около 780. На тази база **относителният дял на участвалите в проекти за последните 5 години би трябвало да е около 17%**, което е добър показател.

Докладът самооценка най-общо уведомява за студентски участия в научни форуми. От Приложение № 25 става ясно, че за оценявания период има 17 студентски участия с доклади на научни форуми и 14 участия на кръгли маси с научни съобщения, т. е. общо 31 студентски участия. При общо около 780 студенти за оценявания период **относителният дял на студентите с участия на научни форуми е около 4%**. Не са предоставени конкретни данни за участието на докторантите в научни форуми, но от срещата с тях ЕГ е убедена, че активността им в това отношение е удовлетворителна.

Според допълнително предоставена информация общият брой на студентските публикации за оценявания период е 18 (Приложение 25 включва списък). При общ брой публикации на преподавателите от катедрата 161, сумарно публикационната дейност възлиза на 179 единици. Относителният дял на студентските публикации спрямо общия брой на публикациите (но не в направление, а само за катедрата) е 11%.

Препоръчително е студентската публикационна активност да се повиши.

2.3. А. Високо качество на публикациите на студентите, докторантите и преподавателите

2.3.1. А. Следват се световните стандарти на научноизследователска дейност

2.3.1.1. А. Качествени публикации

В направление **съществуват практики за проверка относно преписване**. Студентските авторски разработки се преглеждат от научните им ръководители. Участието на студентите в научни форуми се консултира с преподавателите от катедрата.

Според информацията на с. 80 от Доклада самооценка Великотърновският университет осъществява контрол над качеството на публикациите, които излизат в Университетското издателство. *Задължително изискване за всички автори е материалите им да бъдат рецензирани* от хабилитирани лица преди да постъпят в издателството. В случаите на публикуване на сборници ангажимент за тяхното качество солидарно носят техните автори и съставители. Не се сочат конкретни данни за процент или общ брой на научно рецензираните публикации общо за направлението.

Публикуването след задължителна корекция, граматическа и стилистична редакция е традиционна практика в направлението.

2.3.1.2.A. Съблюдаване на авторското право

Според Доклада самооценка на университетско равнище е изградена система за защита на интелектуалната собственост на резултатите от научноизследователската дейност и за зачитането на авторските права на чужди продукти. Така *се гарантира защитата на интелектуалната собственост* на резултатите от научноизследователската дейност.

При публикуване на научната продукция се съблюдават и спазват авторските права на чужди продукти в съответствие с българското законодателство.

3. УПРАВЛЕНИЕ НА ОБРАЗОВАТЕЛНИЯ ПРОЦЕС

3.1. Има изградена организация за управление на качеството на учебния процес и свързаната с него преподавателска дейност

3.1.1. Правила за управление на качеството на образованието в професионалното направление

3.1.1.1. Действаща Система за управление на качеството, съобразена с особеностите на професионалното направление

В професионалното направление *има* действаща система за управление на качеството. Тя е съобразена както със спецификата на професионалното направление, така и с изискванията на Стопанския факултет и на ВТУ. В реализирането на Системата за качество се използва документация, официално приета за ВТУ и за Стопанския факултет. Чрез системата за поддържане и управление на качеството са разработени вътрешни факултетски процедури за семестриален изпит, за държавен изпит, за защита на дипломни работи, за проверка и оценка на знанията и уменията на обучаемите.

Ежегодно се провеждат вътрешни одити по ПР 1-04 „Вътрешни одити” (*Приложение 28*), регламентираща правилата за провеждане на вътрешни одити по качеството с цел да се проверява съответствието на системата за управление на качеството с изискванията на стандарта БДС EN ISO 9001:2008 и нейното ефективно действие и поддържане.

3.1.2. Периодично се обсъжда и огласява ефективността на резултатите, свързани с управлението на качеството на образованието

Според Доклада самооценка на катедрени заседания често се обсъждат въпроси, свързани с учебния процес с цел отстраняване на недостатъците в работата.

3.1.2.1. Среци със студентите за обсъждане на проблеми свързани с управлението на учебния процес и на качеството на образованието

По данни от Доклада самооценка в професионалното направление *се отчитат* предложенията и мненията на студентите и докторантите и се вземат мерки за подобрене на положението. *Няма информация за провеждани срещи със студентите.* Разчита се на обратната връзка по време на самия учебен процес.

Провежда се анкетиране на студентите. Процедурата се осъществява от ФКУК, която представя на Катедрата анализ на резултатите. ФКУК ежегодно провежда анкети сред студентите за качеството на образователната дейност. В Доклада самооценка (с. 88) е декларирано, че при атестирането на преподавателите се отчита мнението на студентите, но няма данни дали се провеждат анкети за всеки курс и за всеки преподавател.

Като важна цел в Доклада се заявява получаването на *обратна връзка от завършилите студенти*. Резултати се получават от ежегодните анкети по време на държавните изпити с бакалаври и магистри през месеците – юни, септември и февруари.

3.2. Има изградена организация за проследяване на реализацията на завършилите обучението студенти

3.2.1. Информация за реализацията и развитието на завършилите ОКС в професионалното направление (специалност от регулирана професия)

3.2.1.1. Данни за завършилите студенти и докторанти

Според данните от ФКУК, на които се базира Докладът самооценка, **относителният дял на постъпилите на работа през последните 5 г. от общия брой на завършилите специалисти е около 5% .** Този изключително нисък процент, потвърден и в Приложение № 29, буди съмнение или за техническа грешка, или за големи недостатъци в системата за проследяване на реализацията на завършващите студенти.

Според Доклада самооценка (с. 89) ***се провеждат анкети със завършващите студенти***, като на всеки завършил обучението си заедно с дипломата се връчва анкета за професионалната реализация. Такива анкети се попълват и преди държавните изпити в ОКС „магистър”. Не става ясно как се получава обратната информация от тези анкети.

В Доклада се съобщава за предстоящо учредяване на алумни клуб на възпитаниците на професионалното направление, чиято основна мисия ще е подобряване на комуникацията по време и след завършване на обучението в различните специалности.

3.2.2. Събира се и се анализира информация за оценката на потребителите за подготовката на завършилите специалността

3.2.2.1. Информация за оценката на потребителите за подготовката на завършилите специалността

За получаване на сведения за реализацията и развитието на завършилите професионалното направление студенти се използват следните варианти:

- Проучване на данни от потребителите на кадри;
- Осигуряване на информация от бюрата по труда;
- Получаване на информация от преподавателите, поддържащи контакти със студентите и след завършването им.

Срещата на ЕГ с потребителите на кадри потвърди интереса на бизнеса в града към обучението на студентите и готовността на работодателите да дават оценки и съвети във връзка с подготовката на студентите.

4. КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ НА ОБУЧЕНИЕТО В ПРОФЕСИОНАЛНОТО НАПРАВЛЕНИЕ

4.1. Новаторски практики в обучението

4.1.1. Съвременни модели за поддържане на актуалност на обучението

Според актуализирания Доклад самооценка (с. 53 и сл.) съвременните модели за поддържане на актуалност на обучението се свързват с постоянно обновяване на книжния фонд, използване на мултимедия при преподаването, студентски мултимедийни презентации на реферати, активна дейност на Университетския център за медиапрактики и PR, включване на студентите в поддържането на студентски електронни медии, разработването на проект за студентско електронно издателство, включване на студентите в процеса на дигитализиране на фотоархива на ВТУ и др.

4.1.1.1. Собствени информационни масиви за световните постижения

Според актуализирания Доклад самооценка (с. 53 и сл.) в катедра Библиотекознание и масови комуникации *се поддържа собствен информационен масив* от данни за световните постижения в професионалното направление. Тази дейност започва с изграждането на научноизследователския архив на катедрата през 2009 г., който съхранява данни, извлечени от портали и сайтове на утвърдени висши учебни заведения като Московский государственный университет печати, издателски структури в научното и университетското книгоиздаване като Оксфорд юнивърсити прес, Кембридж юнивърсити прес, Елзевир Груп, книгоиздателски комплекс „Наука” при Руската академия на науките, публикации в чужди медии и научни издания по проблематика, свързана със специалностите в професионалното направление. Не се посочват конкретни данни за присъствие в архива на информация за сродни образователно-квалификационни степени в професионалното направление, но на други места в Доклада самооценка се споменава за контакти с някои български и чуждестранни университети, което позволява да се заключи, че тяхната учебна документация се познава.

При поднасянето на материала, проверките и в самостоятелната работа на студентите *се използват съвременни високотехнологични средства*. Според актуализирания Доклад (с. 54) учебни проекти, реферати, курсови задачи (напр. за инфографики, по визуална комуникация, графичен дизайн, композиция на книгата и пр.) и други форми на самостоятелна работа на студентите се изпълняват в електронна среда.

4.1.2. Култура на нововъведения

4.1.2.1. Съвременни методи и форми на обучение

В професионалното направление *се използва съвременна литература* за нуждите на обучението, осигурявана чрез постоянно обновяване на библиотечния книжен фонд, чрез съставяне на собствени учебници и учебни помагала от преподавателите, чрез научна публикационна дейност.

Актуализираният Доклад самооценка (с. 55) дава следната обобщена информация по въпроса за относителния дял на литературните източници от

последните 5 години: „О относителен дял на литературните източници за последните 5 години в общия обем на литературните източници в ОКС след 2007 г.: **55%** или **7293** заглавия”, без да става ясно каква е базата за изчисленията и за коя ОКС се отнасят те. Няма данни за процента на съвременни източници в по-широк времеви диапазон.

Направените по време на посещението на ЕГ проверки на случаен принцип в отделни *учебни програми* на дисциплини в професионалното направление сочат, че сред литературните източници присъстват между **5 и 25% заглавия от последните 5 години**, което говори за добър баланс между класически и нови източници.

В преподаването *в достатъчна степен се използват интерактивни форми на поднасяне на материала чрез мултимедийни средства*.

4.1.2.2. Актуалност на предлагания учебен материал

Доклад самооценка в първоначалния и в актуализирания си вариант (вж. с. 55) *не сочи данни* за нови лекционни курсове от последните 3 години, а предлага само обобщена информация за 145 нови лекционни курса за периода 2007 – 2011 г. Посочените 100% нови курсове в специалност Журналистика, която е новооткрита, не биха могли да са достоверни и не съответстват на твърдението за 73 нови лекционни курса по-нататък в същия Доклад (на с. 59), а в действителност в специалността по учебен план общият брой на лекционните курсове е 66 (срв. и данните в Таблица 2г, раздел 1 тук). Несъответствие в данните има и за новоразработената магистърска програма Печатни комуникации и издателски бизнес, за която актуализираният Доклад сочи 44 нови лекционни курса, а приложеният учебен план съдържа общо 22 дисциплини.

Въпреки недостоверните данни в документацията може да се приеме, че процентът на новите лекционни курсове от последните 3 години е удовлетворителен, като се имат предвид промените в преподавателския състав чрез привличането на нови хабилитирани лица на ОТД и вътрешното академично израстване: и в двата случая разработването на нови курсове е необходима предпоставка за успешно включване в учебния процес.

В учебния процес в ОКС „бакалавър” и „магистър” *убедително присъстват резултати от научноизследователската работа на академичния състав*.

4.2. Познаване на конкурентната среда

4.2.1. Изучаване на конкурентната среда

4.2.1.1. Анализ на средата, планиране и реализация на мерки за повишаване на интереса към обучението

В професионалното направление *се осъществява изучаване на конкурентната среда*. Според актуализирания Доклад самооценка (с. 56) *анализите на средата и планирането на мерки за повишаване на интереса към обучението се осъществяват* основно в следните аспекти: обстойно проучване на тенденциите, актуалните планове и програми в обучението по професионалното направление в конкурентните университети от страната; участие в организирани научни форуми на конкурентните университети, предоставящо възможност на

преподавателите от катедрата във ВТУ да се запознаят с прилаганите добри практики в сродни факултети и специалности; обновяване на учебната документация, чиято цел е задоволяване на интереса към професионалното направление; проучване на резултатите от кандидатстудентските кампании; сравняване на броя на кандидатстващите в професионалното направление по години във ВТУ и в конкурентните университети; проучване на начините за провеждане на кандидатстудентските изпити; проучване на изискванията на потребителите на кадри за определяне на динамичната ситуация на пазара на труда и възможностите за повишаване на квалификацията на обучаваните.

Приведените в табличен вид данни за специалностите от направлението в други университети в страната не съответстват напълно на реалностите към 2011 г., когато е съставян Докладът самооценка.

Планираните мерки за повишаване на интереса към обучението са заложили в Стратегията за развитие на катедрата (Приложение № 5) и в Стратегията за развитие на Стопанския факултет (Приложение № 4).

В професионалното направление **се поддържа база от сравнителни данни за интереса към специалностите** в двете образователно-квалификационни степени. Според актуализирания Доклад данните се предоставят от Учебния отдел на ВТУ във вид на рейтинг на специалностите. Приведените на с. 60 от Доклада данни сочат, че към специалностите в професионалното направление има стабилен кандидатстудентски интерес.

4.2.2. Изучаване на възможностите за реализация на студенти и докторанти

4.2.2.1. Познание на състоянието на пазара на труда

Според Доклада самооценка (първоначален вариант, с. 94 и сл.) **състоянието на пазара на труда се изучава**, следят се промените и тенденциите в него основно в пределите на Велико Търново и региона му.

Установени са добри контакти с водещи работодатели в професионалната област, което бе категорично потвърдено и по време на срещата на ЕГ с потребителите на кадри от Велико Търново.

4.3. Национални и международни позиции и възможности

4.3.1. Участие на преподаватели, докторанти и студенти в проекти

4.3.1.1. Участие на преподавателите на ОТД в национални и международни образователни и изследователски проекти

Според актуализирания Доклад (с. 61) за периода 2007–2012 г. **100 %** от преподавателите на първи ОТД в катедрата са участвали най-малко в един научноизследователски проект, а 38,1% от общия състав на катедрата участват в повече проекти; **относителният дял на участниците в национални проекти е 28, 6%**. Не са приведени данни за целия академичен състав и за университета като цяло.

По данни от актуализирания Доклад (с. 61) на катедрено ниво **относителният дял на участниците в международни проекти за оценявания период е 4,8%**. Не са приведени данни за целия академичен състав и за университета като цяло.

4.3.1.2. Обмен на преподаватели, докторанти и студенти

Според актуализирания Доклад самооценка (с. 63 – 64) през оценяваните 5 години са реализирани *11 броя творчески командировки* на преподаватели от катедрата. Няма данни за академичния състав на ОТД в направление като цяло.

Относителният дял на обучавалите се по европейски програми студенти не е много голям, но броят на реализираните частични обучения (общо 11) на обменен принцип е насърчителен.

4.3.2. Международна активност

4.3.2.1. Изградена е организация за поддържане и развитие на сътрудничеството с други ВУ

Във ВТУ като цяло и в професионалното направление Обществени комуникации и информационни науки е изградена добра организация за поддържане на международни контакти. Реализират се *две съвместни образователни програми* с място на провеждане УниБИТ – София в ОКС „магистър”. не се реализират.

Ясно се разпознават и се признават международните партньори основно от Русия и Полша, като се поддържа и разширява участието на преподаватели в международни образователни и научноизследователски проекти.

В документацията няма конкретни данни за създадена организация за привличане, прием и адаптиране на български и чуждестранни студенти, но от информацията за частичното обучение на чуждестранни студенти в професионалното направление може да се прецени, че такава организация е налице.

4.3.3. Научно обслужване на бизнеса и държавата

4.3.3.1. Проекти и резултати

Според актуализирания Доклад самооценка ВТУ *има сключени договори* с държавни и частни институции за научно обслужване на държавата и бизнеса. Преподаватели от професионалното направление осъществяват консултантски и експертни дейности в областите на книгоиздаването, библиотечно-информационните услуги, връзките с обществеността и висшето образование в направление.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Докладът на Експертната група е изготвен на основата на оригиналния Доклад самооценка и приложенията към него, актуализирания по настояване на ЕГ Доклад самооценка, допълнително изготвените справки и приложения, информацията от срещите с преподавателите и студентите от направлението, информацията от срещата с потребителите, получени устни отговори от ръководителя на администриращата професионалното направление катедра на запитвания по конкретни въпроси от страна на членове на ЕГ в процеса на работата им по Доклада. Всички допълнително получени материали, с които е работила ЕГ, по сведения от ВТУ, са депозирани в НАОА.

За подобряване на показателите в професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки, ОКС „бакалавър” и ОКС „магистър” в Стопанския факултет на ВТУ, експертната група формулира следните основни

ПРЕПОРЪКИ:

1. Да се оптимизира логиката в подбора и подредбата на дисциплините в учебните планове на четирите специалности в ОКС „бакалавър”, а в учебните планове на специалностите Журналистика и Връзки с обществеността да се предвидят и часове за (летни или други) учебни практики и да се повиши относителният дял на дисциплините с практическа насоченост.

Срок: декември 2013 г.

2. В учебните планове на всички магистърски програми да се посочи специалността, към която се отнася съответната магистърска програма. Във вариантите на програмите, предлагани за завършили същото професионално направление, да не се включват дисциплини, фигуриращи в учебния план на съответната специалност за ОКС „бакалавър”.

Срок: декември 2013 г.

3. Да се подобри организацията на образователния процес във всички специалности в ОКС „бакалавър” и в магистърската програма Комуникационен и библиотечен мениджмънт, за да се спазят законовите изисквания във връзка с броя на лекционните курсове (над 70%), четени от хабилитирани преподаватели на първи ОТД.

Срок: декември 2013 г.

4. Да се разнообрази преподавателският състав на магистърските програми Медии и реклама, Масови комуникации журналистика, Печатни комуникации и издателски бизнес, като не се допуска един и същ преподавател да води прекомерно голям брой дисциплини в една и съща програма.

Срок: юни 2014 г.

5. Да се повиши активността на преподавателите на ОТД за осигуряването на учебния процес с по-висок процент собствени учебни пособия, особено за профилиращите дисциплини.

Срок: постоянен с ежегодно отчитане

6. *Да се повиши публикационната активност на преподавателите и студентите.*

Срок: постоянен с ежегодно отчитане

7. *По-голяма част от научните публикации на преподавателите в направлението да бъдат в авторитетни български и международни научни списания, които осигуряват висок индекс на цитиране.*

Срок: постоянен с ежегодно отчитане

Докладът е приет на заседание на ПКСПННС на 08.05.2013г. (Протокол № 9).